

Kehittämishankkeet CAP-suunnitelmassa 2023–2027

Hanketoimijan lukupaketti
Pohjanmaan ELY-keskus

kuva 1. Maaseuturahaston hanketuet 2023–2027

Kehittämishankkeet CAP-suunnitelmassa 2023–2027

Sisällys

EU-tason tavoitteet.....	1
Kansalliset painotukset.....	1
Pohjanmaan ELY-keskuksen painopisteet.....	2
Painopiste 1: Kannattava ja elinvoimainen maatalous	3
Painopiste 2: Luonnonvarojen kestävä ja tehokas hyödyntäminen	3
Painopiste 3: Maaseudun elinkeinojen monipuolistaminen ja –kilpailukyvyyn vahvistaminen	4
Painopiste 4: Maaseutu on hyvä paikka asua ja yrittää	4
Kehittämishankkeita koskevat toimenpiteet CAP-suunnitelmassa.....	4
INV laajakaista - Maaseudun laajakaistainvestoinnit	5
INV yleishyöty 01 - Yleishyödylliset investoinnit ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen	7
INV yleishyöty 02 - Yleishyödylliset investoinnit luonnonvarojen kestävänsä hoitoon.....	9
INV yleishyöty 03 - Yleishyödylliset investoinnit luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi	11
INV yleishyöty 04 - Maaseudun toimintaympäristön kehittämisen investoinnit.....	13
EIP.....	16
Yhteistyö 01 - Yhteistyötoimet maatilojen kilpailukyvyyn kehittämiseen ja tilojen nykyaikaistamiseen.....	18
Yhteistyö 02 - Yhteistyötoimet laatujärjestelmien ja tuottajaorganisaatioiden edistämiseksi	22
Yhteistyö 03 - Yhteistyötoimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen.....	25
Yhteistyö 04 – Yhteistyötoimet luonnonvarojen kestävänsä hoitoon	28
Yhteistyö 05 - Yhteistyötoimenpiteet nuorten viljelijöiden ja yritystoiminnan edistämiseksi.....	31
Yhteistyö 06 - Yhteistyötoimet sosioekonomisen rakenteen kehittämiseksi.....	35
Yhteistyö 07 - Älykäs kylä -yhteistyöhankkeet	39
Koulutus.....	42
Tiedonvälitys.....	44

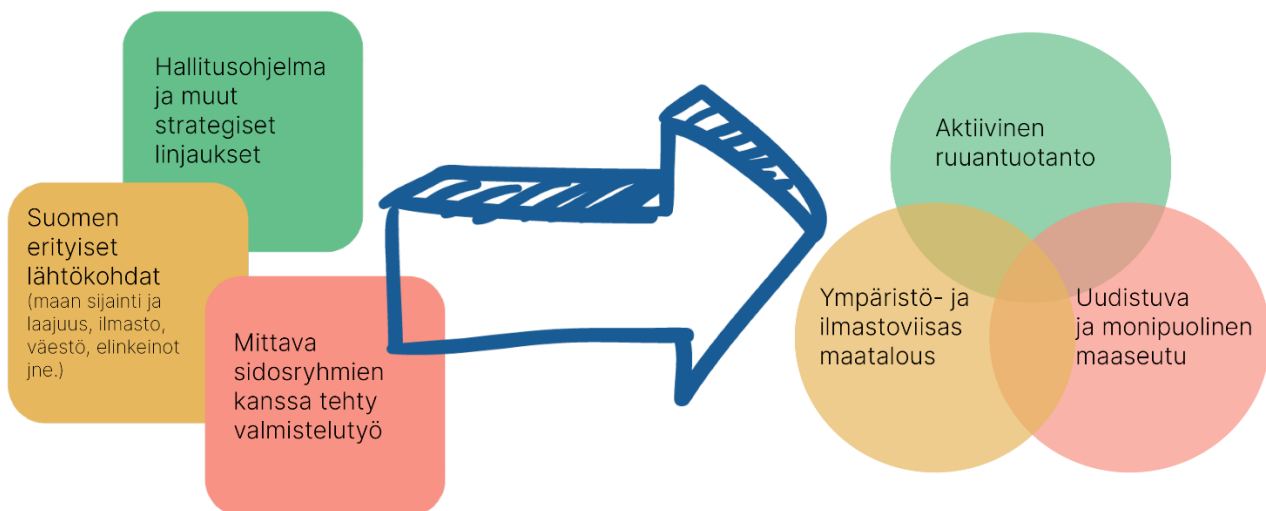
EU-tason tavoitteet

CAP:lle asetetut EU-tason tavoitteet

Edistetään osaamista, innovaatioita ja digitalisointia		
Varmistetaan älykäs, kestävä ja monipuolinen maatalousala, jolla parannetaan elintarviketurvaa	Tuetaan ympäristönhoitoa ja ilmastotoimia ja edistetään yhteisiä ympäristö- ja ilmastotavoitteita	Lujitetaan maaseutualueiden sosioekonomista rakennetta
1. Turvataan viljelijöiden tulotaso ja ruuantuotanto 2. Lisätään tuotannon kilpailukykyä ja laatua 3. Parannetaan viljelijöiden markkina-asemaa	4. Hillitään ilmastonmuutosta ja sopeudutaan siihen 5. Edistetään ympäristön tehokasta hoitoa ja suojelua 6. Edistetään luonnon monimuotoisuuden, elinympäristöjen ja maiseman säilyttämistä	7. Kannustetaan nuoria alalle, helpotetaan maaseudun yritystoiminnan kehittämistä 8. Edistetään maaseudun työllisyyttä, kasvua ja paikallista osallisuutta 9. Parannetaan turvallisen, terveellisen ja kestävä ravinnon saantia sekä eläinten hyvinvointia

Kansalliset painotukset

Kansalliset painotukset CAP-uudistuksessa

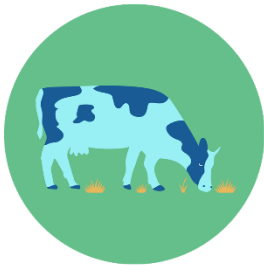

[Lue lisää \(MMM.fi\) >>](#)

Pohjanmaan ELY-keskuksen painopisteet

[Pohjanmaan ELY-keskuksen alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma \(PDF\) >>](#)

Alueelliset painopisteet ja läpileikkaavat teemat Keski-Pohjanmaa ja Pohjanmaa

1. Kannattava ja elinvoimainen maatalous

2. Luonnonvarojen kestävä ja tehokas hyödyntäminen

3. Maaseudun elinkeinojen monipuolistaminen ja kilpailukyvyyn vahvistaminen

4. Maaseutu on hyvä paikka asua ja yrittää

- Digitalisaatio
- Bio- ja kiertotalous
- Energiatehokkuus
- Ilmasto
- Osaaminen
- Innovaatiot
- Yhteistyö

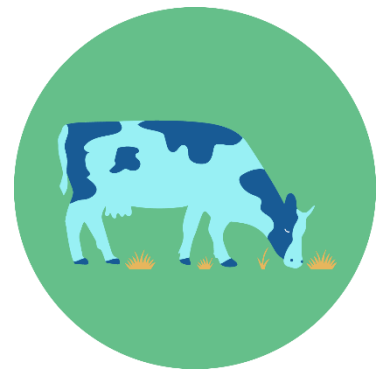
Painopiste 1: Kannattava ja elinvoimainen maatalous

Tavoite / visio:

Pohjanmaan ELY-keskuksen alue on yksi maan tärkeimmistä ruokaa tuottavista ja jalostavista alueista, ja sen merkitys on suuri koko maan huoltovarmuuden kannalta. Alueella on monipuolinen ja kilpailukykyinen maatalous, jota harjoitetaan ilmasto- ja vesistöystävällisin tuotantomenetelmin hyödyntäen uusinta teknologiaa ja digitalisaatiota. Alkutuotanto on alueella arvostettu elinkeino. Alueen erityispiirteinä ovat kasvihuonetuotanto, maidontuotanto ja turkistuotanto. Alueella on ammattitaitoiset ja hyvinvoivat yrittäjät. Alan toimijat tekevät hyvää yhteistyötä kaikissa olosuhteissa

Kehittämistarpeet:

- Kilpailukyky, markkinalähtöisyyden lisääminen ja huoltovarmuus
- Maatilojen rakennekehityksen tukeminen
- Soveltava tutkimus sekä tutkimuksen ja tuottajien yhteistyö
- Viljelymenetelmien innovaatiot ja hyvien käytäntöjen ylläpitäminen
- Elintarviketurvallisuus ja eettisyys

Painopiste 2: Luonnonvarojen kestävä ja tehokas hyödyntäminen

Tavoite / visio:

Pohjanmaan ELY-keskuksen alue on vahvaa maa- ja metsätalousaluetta. Maaseutuohjelman välineiden avulla hyödynnetään alueen maakuntien luonnonvaroja kestävästi, ekologisesti ja tehokkaasti. Tavoitteena on lisätä alueen energiaomavaraisuutta sekä tuottaa puhdasta ja ilmastoviisasta ruokaa, rehua ja energiaa entistä kestävämmiin. Edistetään bio- ja kiertotalousratkaisujen lisääntymistä maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudulla. Nostetaan paikallisesti tuotettujen raaka-aineiden arvoketjua korkeamman jalostusarvon tuotteiksi.

Kehittämistarpeet:

- Tuetaan ilmastonmuutosta hillitseviä ja sopeutumista edistäviä toimia
- Edistetään bio- ja kiertotalousratkaisujen lisääntymistä sekä alueen luonnonvarojen kestävä hyödyntämistä
- Edistetään luonnon monimuotoisuutta ja vesien tilaa

Painopiste 3: Maaseudun elinkeinojen monipuolistaminen ja –kilpailukyvyyn vahvistaminen

Tavoite / visio:

Pohjanmaan ELY-keskuksen alueen maaseutu tarjoaa vetovoimaisen ja viihtyisän ympäristön yrittämiselle eri muodoissaan. Maaseudun yritykset ovat elinvoimaisia, kilpailukykyisiä ja kiinnostavia. Yritykset luovat uusia työpaikkoja ja ansaintamahdollisuuksia, joka houkuttelee uusia asukkaita maaseudulle. Alueen vahvojen elinkeinojen lisäksi uutta yritystoimintaa ja työllisyyttä luodaan uusilla ja suurta kasvu- ja kehityspotentialia omaavilla sektoreilla, kuten biotaloudessa, matkailussa ja hyvinvointipalveluissa. Maaseutuyritykset ovat innovatiivisia, uudistavat toimintaansa, ottavat käyttöön uutta tekniikkaa ja hyödyntävät digitaalisuuden tuomia mahdollisuuksia kilpailukyvyyn parantamiseksi sekä koti- että vientimarkkinoilla.

Kehittämistarpeet:

- Edistetään uuden yritystoiminnan luomista ja maaseudun elinkeinorakenteen monipuolistamista
- Maaseudun työnantajayritysten kilpailukyvyyn, uudistamisen ja kasvun tukeminen
- Maatalous- ja luonnontuotteiden jatkojalostus sekä lähi- ja kotimaisen ruoan saatavuuden ja suosion lisääminen
- Osaavan työvoiman saatavuuden edistäminen

Painopiste 4: Maaseutu on hyvä paikka asua ja yrittää

Tavoite / visio:

Työpaikan merkitys asuinpaikan valinnassa on edelleen suuri, mutta työn tekemisen muotojen monipuolistuessa myös arvovalinnoilla on entistä suurempi merkitys. Maaseutu koetaan turvalliseksi asuinpaikaksi. Työtä voidaan tehdä monipaikkaisesti ja osa-aikainen yrittäjyys lisääntyy. Nopeat laajakaistayhteydet ovat merkittävä veto- ja pitovoimatekijä alueen maaseudulla. Leader-toiminnan merkitys painopisteen edistämisessä on ratkaisevan tärkeä.

Kehittämistarpeet:

- Etätyömahdollisuudet, työn murros ja etäyrittäjyys
- Monipaikkaisuus
- Tietoliikenneyhteydet
- Viihtyisyyden ja harrastusmahdollisuuksien lisääminen
- Monimuotoiset palvelut
- Maisema ja luonnonympäristö vetovoimatekijänä

Kehittämishankkeita koskevat toimenpiteet CAP-suunnitelmassa

INV laajakaista - Maaseudun laajakaistainvestoinnit

Euroopan unionin tavoitteet: vuoteen 2025 mennessä "Eurooppalaisilla kotitalouksilla niin kaupungeissa kuin maaseudulla olisi oltava mahdollisuus käyttää yhteyksiä, joiden siirtonopeus on vähintään 100 Mbit/s ja joka voidaan kasvattaa yhteen gigabittiin sekunnissa. Kaikilla keskeisillä sosioekonomisilla toimijoilla tulisi olla mahdollisuus käyttää erittäin suuren kapasiteetin yhteyksiä, joiden avulla käyttäjät voivat siirtää dataa 1 gigabitin tiedonsiirtonopeudella sekunnissa".

Toimenpide vastaa mm. Green deal –tavoitteeseen: Edistetään tietämystä ja sen jakamista, innovointia sekä digitalisointia maataloudessa ja maaseutualueilla sekä tuetaan niiden käyttöä

Edistetään ja tuetaan investoinnein seuraavan sukupolven laajakaistayhteyksien laajentamista maaseutualueille ja syrjäisille alueille Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan sisältyvän tavoitteenmukaisesti eli pyrkien varmistamaan nopean laajakaistan 100 % kattavuus vuoteen 2025 mennessä. Samalla on tärkeää varmistaa yhteisvaikutukset EU:n muun rahoituksen sekä kansallisen rahoituksen kanssa.

Suomelle ovat hyvin tyypillisiä laajat, harvaan asutut alueet, ja NGA-yhteyksien eli seuraavan sukupolven laajakaistayhteyksien kattavuus on maaseutualueilla heikko. Siksi tarvitaankin julkista tukea, jotta saavutetaan vihreän kehityksen ohjelmaan sisältyvä tavoite, joka koskee nopean laajakaistan 100 % kattavuutta vuoteen 2025 mennessä

Toimenpiteen tavoitteena on huippunopean laajakaistan saatavuuden parantaminen maaseutualueilla. Toimenpiteessä toteutetaan ns. kyläverkkoinvestointeja. Niillä lisätään maaseutualueiden elinvoimaisuutta ja parannetaan yritysten toimintamahdollisuuksia. Kyläverkolla tarkoitetaan tilaajayhteysverkon rakentamista tarvittavine yhteysverkkoihin kyllään tai kyläryhmiin. Kyläverkkohankkeita toteutetaan maaseutualueilla, joilla huippunopeita tietoliikenneyhteyksiä ei markkinaehtoisesti rakenneta.

Tuensaaja:

Tuensaajina voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, mm. kunnat, yhdistykset, järjestöt, osuuskunnat ja operaattorit.

Tukikelpoisuusedellytykset

Tuen ehdot määräytyvät komission asetus (EU) N:o 651/2014 art. 52 mukaisesti ja sen päivityksen mukaisesti.

Tuki myönnetään investointihankkeille. Hankkeessa voidaan tehdä investointeja laajakaistainfrastruktuurin rakentamiseen, parantamiseen ja laajentamiseen, passiivisen laajakaistainfrastruktuurin sekä laajakaistan ja julkisten sähköisen hallinnon ratkaisujen saatavuuden parantamiseen liittyen. Tuki maksetaan avustuksena hankkeen toteuttajalle.

Tuettu tietoliikenneverkon rakentaminen on teknologiariippumatonta, mutta edellytyksenä on, että verkko takaa 1 Gbit/s nopeudella toimivan yhteyden. Rakennettu tietoliikenneverkko on tuen saajan omistama ja tuen saaja sitoutuu pitämään verkon tuen myöntöhetkellä tarkoitetussa käytössä pysyvyydestä kansallisessa ja EU-säädöksissä säädettyjen ehtojen mukaisesti.

Tuetun verkon toteuttajan on tarjottava muille operaattoreille mahdollisimman laajat aktiiviset ja passiiviset tukkutason käyttöoikeudet oikeudenmukaisin ja syrjimättömin ehdoin.

Toimenpiteen mukainen tuki koskee pieninfrastruktuureja maaseutualueilla. Pienimuotoiset infrastruktuurihankkeet eivät yleensä kohdistu LAU 2-tason aluetta (NUTS 5) suuremmalle alueelle. Tämä taso vastaa yleensä kunnan käsitettä. Lähtökohtana on, että laajakaistapalvelun käyttäjä hankkii tarvitsemansa tilaajaliittymän (talokaapeli) omalla kustannuksellaan.

Investointi on tehtävä alueella, jolla ei ole samaan luokkaan kuuluvaa infrastruktuuria ja jolla tällaista infrastruktuuria ei todennäköisesti kehitetä kaupallisin ehdoin kolmen vuoden kuluessa suunnitellun tukitoimenpiteen julkaisemisajankohdasta, mikä on myös varmistettava avoimella julkisella kuulemisella.

Tuki on myönnettävä avoimen, läpinäkyvän ja syrjimättömän tarjouskilpailumenettelyn perusteella (ELY-keskuksen hakumenettely).

Toimenpiteellä toteutetaan EU:n Green dealin sekä pitkän aikavälin maaseutuvision tavoitteita.

Tukea voidaan kohdentaa aineellisiin ja aineettomiin investointeihin, jotka maaseudun sosioekonomisiin tavoitteisiin. Tukea voidaan myöntää investointeihin, jotka edistävät maaseudun elinvoimaisuutta ja tuovat lisäarvoa toimintaympäristössä. Investointia voidaan tukea, jos siitä saatava hyöty ohjautuu alueen asukkaille, yrittäjille ja muille toimijoille.

Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehtävä työ (luontoissuoritus) voidaan hyväksyä osana yksityistä rahoitusta yhteisöissä laajakaistahankkeissa kansallisessa lainsäädännössä määritellyin ehdoin. Yleisasetuksen artiklan 53 ja 67 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

Laajakaistainfrastruktuurin rakentamiseen kuuluvat kaivu-, kaivanto- ja asennuskustannukset ovat tukikelpoisia.

Tukea ei myönnetä kustannuksiin, jotka aiheutuvat viimeisen 100 metrin tilaajaliittymän (talokaapeli) rakentamisesta yksityisen loppukäyttäjän asuinrakennuksen tai toimipaikan seinästä. Lähtökohtana on, että laajakaistapalvelun käyttäjä hankkii tarvitsemansa tilaajaliittymän omalla kustannuksellaan.

Rahoitus yhteensovitetään kansallisen ja RRF-rahoituksen kanssa Suomen laajakaistatoimistossa.

Tuen vaihteluväli

Tuen osuus voi olla 40–65 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvat, tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset (aineettomat ja aineelliset investoinnit).

Yleisasetuksen artiklan 53 ja 67 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

INV yleishyöty 01 - Yleishyödylliset investoinnit ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen

Tukea voidaan myöntää aineellisiin ja / tai aineettomiin hyödykkeisiin tehtäviin investointeihin, jotka edistävät 6 artiklassa vahvistetun erityistavoitteen edistämistä kestävästä kehityksestä ja luonnonvarojen, kuten veden, maaperän ja ilman, tehokasta hoitoa. Toimenpiteen tavoitteena on lisätä maaseutualueiden ilmastokestävyyttä ja elinvoimaisuutta ja lisätä asuin ympäristön ekologisuutta ja turvallisuutta, parantaa maaseudun infrastruktuuria sekä kehittää kylien ja alueiden yhteisöllisyyttä ja osallisuutta ilmastotyössä. Toimenpiteessä toteutetaan ei-tuotannollisia, yleishyödyllisiä investointihankkeita, joilla luodaan ja parannetaan maaseudun pieninfrastruktuuria ja toimintaympäristöä energia- ja resurssitehokkuutta sekä turvallisuutta ja uusiutuvia energialähteitä ja niiden käyttöä lisääviä investointeja sekä energiatehokkuutta ja energian säästöä lisääviä investointeja kylissä, kunnissa ja muissa yhteisöissä tiloissa ja paikoissa. Tavoitteena on ilmastoneutraalius. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että uusin teknologia ja kiertotalouden ratkaisut otetaan entistä paremmin käyttöön. Toimenpiteen tavoitteena on lisätä hiilineutraalisuutta ja löytää ratkaisuja hiilen sidonnan tehostamiseen, ravinteiden tehokkaaseen käyttöön ja kierrättämiseen sekä riskienhallintaan sään ääri-ilmiöiden lisääntyessä. Toimenpiteessä voidaan edistää ilmastoratkaisuihin liittyvien uusien innovaatioiden tarvitsemien koneiden ja laitteiden yhteisöllistä yhteiskäyttöä, hankkia laitteita yhteiseen käyttöön sekä tukea jakamis- ja kiertotaloutta edistäviä investointeja. Esimerkkinä ilmastonmuutoksen hillintään liittyvinä investointeina ovat esim. uusiutuvan energian käyttöönotto yhteisissä tiloissa, kuten aurinkopaneelien tai ilmalämpöpumpun hankkiminen.

Toimenpiteessä voidaan tukea tulevaisuuden innovatiivista investointeja, joten tukikelpoisuutta ei voida rajata vain olemassa oleviin mahdollisuuksiin. Hakemusten tulee olla valintakriteerien mukaisia ja niiden tulee osoittaa innovatiivisuutta.

Toimenpiteessä voidaan edistää myös käytöstä poistuneiden turvemaiden yleishyödyllistä, ei-tuotannollista käyttöä, joka on kestävää niin ilmaston kuin yhteisön näkökulmasta. Julkisoikeudellisen tahon, kuten kunnan, omistamalla tai muuten yhteisessä käytössä olevalla alueella voidaan toteuttaa esimerkiksi metsittämistä puistoksi. Aineellisina investointeina tuen kohteena voi olla rakennuksia, rakenteita, rakennelmia ja koneita, joilla voidaan tehdä pidemmän ajanjakson tavoitteita edistäviä toimenpiteitä. Aineettomien investointien tuen kohteena voi olla esimerkiksi investointiin liittyvää käytännönläheistä tutkimusta ja kehittämistä, verkkoalustoja tai verkkopohjaiset sovelluksia.

Kestävien ratkaisujen maaseutu houkuttelee myös uusia asukkaita. Toimenpiteellä ei ole tarkoitus korvata kunnan tai valtion vastuulla olevien lakisääteiden toimien rahoittamista, vaan parantaa ja täydentää palveluita lisäämällä toimijoiden välistä yhteistyötä ja kehittämällä ja kokeilemalla uusia toimintamalleja. Toimenpiteellä voidaan edistää EU:n Energy Communities –aloitetta ja Clean energy for all Europeans -kokonaisuutta.

Tuensaaja

Tuensaajina voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, mm. kunnat, yhdistykset, järjestöt, osuuskunnat.

Tukikelpoisuusedellytykset

Tukea voidaan kohdentaa aineellisiin ja aineettomiin investointeihin, jotka vastaavat erityistavoitteeseen edistämistä ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä kestävästä energiasta.

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa.

Tukea voidaan myöntää investointeihin, jotka edistävät maaseudun elinvoimaisuutta ja tuovat lisäarvoa ilmastokysymyksissä. Yleishyödyllisenä tuettu kohde ei kuitenkaan saa olla pelkästään yhden tai muutaman yrittäjän käytössä.

Pieninfrastruktuurilla tarkoitetaan tässä toimenpiteessä pienimuotoista maaseutualueiden infrastruktuurin perustamis- tai parantamistoimia. Alueellisesti investoinnin toimet tai hyöty eivät kohdistu LAU 2-tason aluetta (NUTS 5) suuremmalle alueelle. Tämä taso vastaa yleensä kunnan käsitettä. Ei-tuotannollisten yleishyödyllisten investointien osalta tukikelpoiset kustannukset eivät saa ylittää 1 milj. euroa.

Tukea investointiin, joka on osittain yleishyödyllisessä käytössä ja osittain hyödyttää alueen yrityksiä enemmän kuin vähäisessä määrin, voidaan myöntää vähämerkityksisenä tukena (de minimis).

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai todellisiin kustannuksiin perustuen.

Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehtävä työ (luontoissuoritus) voidaan hyväksyä osana yksityistä rahoitusta yleishyödyllisissä / yhteisöhankeissa kansallisessa lainsäädännössä määritellyin ehdoin. Yleisasetuksen artiklan 53 ja 67 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

Toimenpide yhteensovitetaan Leader-rahoituksen kanssa alueellisten ELY-keskusten ja Leader-ryhmien yhteistyöasiakirjassa.

Tuen vaihteluväli

Tuen osuus voi olla 50–80 % tukikelpoisista kustannuksista, kun kyseessä ovat artiklan 73 kohdan 4 a) i) mukaiset investoinnit.

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvat, tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset (aineettomat ja aineelliset investoinnit).

Tukea voidaan myöntää yleishyödyllisten, ei-tuotannollisten investointihankkeiden toteuttamisesta maaseutualueilla aiheutuviin kustannuksiin:

- rakennuksen, rakennelman tai rakenteen suunnittelu-, rakentamis-, korjaamis-, laajentamis- ja hankkimiskustannuksiin, leasing-vuokraus mukaan luettuna;
- koneiden, laitteiden ja välineiden hankkiminen tai ostoleasing enintään omaisuuden markkina-arvoon asti;
- sellaisen kiinteistön tai sen osan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin, jossa hankittavalla alueella oleva rakennus muodostaa valtaosan kiinteistön arvosta ja on tarpeen tuettavassa toiminnassa;
- hyväksyttäviin kustannuksiin liittyvät yleiskulut, kuten rakennussuunnittelijoiden ja konsulttien palkkiot, ekologista ja taloudellista kestävyyttä koskevaan neuvontaan liittyvät palkkiot, mukaan lukien toteutettavuustutkimukset, hankkeen toteutuksen aikaiset palo- ja talkoovakuutusmaksut, tarpeellisista luvista tai rekisteröintimaksuista aiheutuvat kustannukset;
- tukea voidaan myöntää maan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin siltä osin kuin maan osuus ei ylitä kymmentä prosenttia koko hankkeen tukikelpoisista kustannuksista.

INV yleishyöty 02 - Yleishyödylliset investoinnit luonnonvarojen kestäväan hoitoon

Tukea voidaan myöntää aineellisiin ja / tai aineettomiin hyödykkeisiin tehtäviin investointeihin, jotka edistävät 6 artiklassa vahvistetun erityistavoitteen SO5 Kestävän kehityksen ja luonnonvarojen, kuten veden, maaperän ja ilman, tehokkaan hoidon edistäminen, myös vähentämällä kemikaaliriippuvuutta saavuttamista.

Toimenpiteessä toteutetaan ei-tuotannollisia, yleishyödyllisiä investointihankkeita, joilla edistetään ja parannetaan vesiensuojelun tilannetta, vahvistetaan vesienhoidon yhteistyötä ja verkostoitumista esim. valuma-alueilla, kehitetään ja pilotoidaan uusia menetelmiä, työkaluja ja toimintatapoja pienten vesialueiden, rakennettujen vesiensuojelukosteikkojen ja muiden alueiden ja maaperän hoidossa ja kunnostamisessa. Hankkeilla lisätään maaseutualueiden kylien ja kuntien kestävyttä ja elinvoimaisuutta niin asumisen, harrastamisen kuin yrittämisen toimintaympäristönä. Tavoitteena lisätä asuin ympäristön ekologisuutta ja turvallisuutta, parannetaan kestäväan kehityksen ja luonnonvarojen kuten veden, maaperän ja ilman tehokkaan hoidon edistämisen infrastruktuuria. Toimenpiteessä voidaan edistää luonnonvarojen kestäväan hoitoon liittyvien uusien innovaatioiden tarvitsemien koneiden ja laitteiden yhteiskäyttöä, hankkia luonnonvarojen kestäväan hoidon laitteita yhteiseen käyttöön sekä tukea jakamis- ja kiertotaloutta edistäviä investointeja. Kiertotaloudessa materiaaleja hyödynnetään tehokkaasti ja kestävästi ja ne pysyvät kierrossa pitkään ja turvallisesti. Tuotteita myös jaetaan, vuokrataan, korjataan ja kierrätetään. Toimenpiteellä toteutetaan kansallista kiertotalousohjelmaa tukevia, luonnonvarojen hoitoon liittyviä investointeja, jotka tukevat kierrättämistä kunnissa ja kylissä ja kiertotalouden ekosysteemien syntymistä.

Toimenpiteessä voidaan toteuttaa tarvittaessa ei-tuotannollisia kosteikkoinvestointeja täydentäviä investointeja julkisoikeudellisen tahon omistamalla tai muuten yhteisessä käytössä olevalla alueella. Kosteikkoinvestoinnit tässä toimenpiteessä ovat mahdollisia niille toimijoille ja alueille, jotka eivät ole mahdollisia tuensaajia ei-tuotannollisissa investoinneissa.

Aineellisina investointeina tuen kohteena voi olla rakennuksia, rakenteita, rakennelmia ja koneita, joilla voidaan tehdä pidemmän ajanjakson tavoitteita edistäviä toimenpiteitä. Aineettomien investointien tuen kohteena voi olla esimerkiksi käytännönläheistä tutkimusta ja kehittämistä, verkkoalustoja tai verkkopohjaisia sovelluksia.

Toimenpiteellä ei ole tarkoitus korvata kunnan tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten toimien rahoittamista, vaan parantaa ja täydentää palveluita lisäämällä toimijoiden välistä yhteistyötä ja kehittämällä ja kokeilemalla uusia toimintamalleja.

Tuensaaja

Tuensaajina voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, mm. kunnat, yhdistykset, järjestöt, osuuskunnat.

Tukikelpoisuusedellytykset

Tukea voidaan kohdentaa aineellisiin ja aineettomiin investointeihin, jotka vastaavat erityistavoitteeseen edistetään ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä kestäväa energiaa.

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa.

Tukea voidaan myöntää investointeihin, jotka edistävät luonnonvarojen kestäväa hoitoa ja käyttöä ja tuovat lisäarvoa toimintaympäristössä. Yleishyödyllisenä tuettu kohde ei saa olla pelkästään yhden tai muutaman yrittäjän käytössä.

Pieninfrastruktuurilla tarkoitetaan tässä toimenpiteessä pienimuotoista maaseutualueiden infrastruktuurin perustamis- tai parantamistoimia. Alueellisesti investoinnin toimet tai hyöty eivät kohdistu LAU 2-tason aluetta (NUTS 5) suuremmalle alueelle. Tämä taso vastaa yleensä kunnan käsitettä. Yleishyödyllisten investointien osalta tukikelpoiset kustannukset eivät saa ylittää 1 milj. euroa.

Tukea investointiin, joka on osittain yleishyödyllisessä käytössä ja osittain hyödyttää alueen yrityksiä enemmän kuin vähäisessä määrin, voidaan myöntää vähämerkityksisenä tukena (de minimis).

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai todellisiin kustannuksiin perustuen.

Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehtävä työ (luontoissuoritus) voidaan hyväksyä osana yksityistä rahoitusta yleishyödyllisissä / yhteisöhankeissa kansallisessa lainsäädännössä määritellyin ehdoin. Yleisasetuksen artiklan 53 ja 67 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suoritustodentavat dokumentit.

Toimenpide yhteensovitetään Leader-rahoituksen kanssa alueellisten ELY-keskusten ja Leader-ryhmien yhteistyöasiakirjassa.

Tuen vaihteluväli

Tuen osuus voi olla 50–80 % tukikelpoisista kustannuksista, kun kyseessä ovat artiklan 73 kohdan 4 a) i) mukaiset investoinnit.

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvat, tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset (aineettomat ja aineelliset investoinnit).

Tukea voidaan myöntää seuraaviin investointihankkeiden toteuttamisesta maaseutualueilla aiheutuviin kustannuksiin:

- rakennuksen, rakennelman tai rakenteen suunnittelu-, rakentamis-, korjaamis-, laajentamis- ja hankkimiskustannuksiin, leasing-vuokraus mukaan luettuna;
- koneiden, laitteiden ja välineiden hankkiminen tai ostoleasing enintään omaisuuden markkina-arvoon asti;
- sellaisen kiinteistön tai sen osan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin, jossa hankittavalla alueella oleva rakennus muodostaa valtaosan kiinteistön arvosta ja on tarpeen tuettavassa toiminnassa;
- hyväksyttäviin kustannuksiin liittyvät yleiskulut, kuten rakennussuunnittelijoiden ja konsulttien palkkiot, ekologista ja taloudellista kestävyyttä koskevaan neuvontaan liittyvät palkkiot, mukaanlukien toteutettavuustutkimukset, hankkeen toteutuksen aikaiset palo- ja talkoovakuutusmaksut, tarpeellisista luvista tai rekisteröintimaksuista aiheutuvat kustannukset;
- tukea voidaan myöntää maan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin siltä osin kuin maan osuus ei ylitä kymmentä prosenttia koko hankkeen tukikelpoisista kustannuksista.

INV yleishyöty 03 - Yleishyödylliset investoinnit luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi

Tukea voidaan myöntää aineellisiin ja / tai aineettomiin hyödykkeisiin tehtäviin investointeihin, jotka edistävät luonnon monimuotoisuuden suojelemista ja ekosysteemipalveluja sekä säilytettävät elinympäristöjä ja maisemia.

Toimenpiteen tavoitteena on lisätä maaseutualueiden kestävyttä ja elinvoimaisuutta niin asumisen kuin yrittämisen toimintaympäristönä. Tavoitteena lisätä asuin ympäristön monimuotoisuutta, ekologisuuutta ja turvallisuutta, parantaa maaseudun infrastruktuuria sekä kehittää kylien yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Toimenpiteessä toteutetaan investointihankkeita, joilla luodaan ja parannetaan maaseudun maisemanhoitoa, kylämaisemien monimuotoisuutta, luonnon monimuotoisuutta ja ekosysteemipalveluja.

Tavoitteena on tuoda asukkaille, yhdistyksille ja yrittäjille ideoita ja virikkeitä uusista yhteistyö- ja liiketoimintamahdollisuuksista. Ekosysteemipalveluiden kehittyminen lisää alueen vetovoimaisuutta ja virkistyskäyttämömahdollisuuksia. Ekosysteemipalveluilla tarkoitetaan luonnon tarjoamia palveluita ja tuotteita, jotka ovat tärkeitä ihmisen hyvinvoinnille. Toimenpiteessä voidaan edistää uusia tapoja hoitaa, ennallistaa, parantaa luonnon monimuotoisuutta (lintujen, pölyttäjien, vesieliöstön, maaperäeliöstön, kasvien) ja toteuttaa tarvittavia investointeja ja demonstraatioita.

Elinvoimainen maaseutu houkuttelee myös uusia asukkaita. Toimenpiteellä ei ole tarkoitus korvata kunnan tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten toimien rahoittamista, vaan parantaa ja täydentää palveluita lisäämällä toimijoiden välistä yhteistyötä ja kehittämällä ja kokeilemalla uusia toimintamalleja. Aineellisina investointeina tuen kohteena voi olla rakennuksia, rakenteita, rakennelmia ja koneita, joilla voidaan tehdä pidemmän ajanjakson tavoitteita edistäviä toimenpiteitä. Aineettomien investointien tuen kohteena voi olla esimerkiksi käytännönläheistä tutkimusta ja kehittämistä, verkkoalustoja tai verkkopohjaisia sovelluksia. Toimenpide yhteensovitetaan Leader-rahoituksen kanssa alueellisten ELY-keskusten ja Leader-ryhmien yhteistyöasiakirjassa.

Tuensaaja

Tuensaajina voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, mm. kunnat, yhdistykset, järjestöt, osuuskunnat.

Tukikelpoisuusedellytykset

Tukea voidaan kohdentaa aineellisiin ja aineettomiin investointeihin, jotka vastaavat erityistavoitteeseen edistetään ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä kestäväää energiaa. Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa.

Tukea voidaan myöntää investointeihin, jotka edistävät maaseudun elinvoimaisuutta ja tuovat lisäarvoa toimintaympäristössä. Investointia voidaan tukea, jos siitä saatava hyöty ohjautuu alueen asukkaille, yrittäjille ja muille toimijoille. Yleishyödyllisenä tuettu kohde ei kuitenkaan saa olla pelkästään yhden tai muutaman yrittäjän käytössä.

Pieninfrastruktuurilla tarkoitetaan tässä toimenpiteessä pienimuotoista maaseutualueiden infrastruktuurin perustamis- tai parantamistoimia. Alueellisesti investoinnin toimet tai hyöty eivät kohdistu LAU 2-tason aluetta (NUTS 5) suuremmalle alueelle. Tämä taso vastaa yleensä kunnan käsitettä. Yleishyödyllisten investointien osalta tukikelpoiset kustannukset eivät saa ylittää 1 milj. euroa.

Tukea investointiin, joka on osittain yleishyödyllisessä käytössä ja osittain hyödyttää alueen yrityksiä enemmän kuin vähäisessä määrin, voidaan myöntää vähämerkityksisenä tukena (de minimis).

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai todellisiin kustannuksiin perustuen.

Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehtävä työ (luontoissuoritus) voidaan hyväksyä osana yksityistä rahoitusta yleishyödyllisissä / yhteisöhankeissa kansallisessa lainsäädännössä määritellyin ehdoin. Yleisasetuksen artiklan 53 ja 67 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

Tuen vaihteluväli

Tuen osuus voi olla maksimissaan 80 % tukikelpoisista kustannuksista, kun kyseessä ovat artiklan 73 kohdan 4 a) i) mukaiset investoinnit.

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvat, tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset (aineettomat ja aineelliset investoinnit).

Tukea voidaan myöntää seuraaviin investointihankkeiden toteuttamisesta maaseutualueilla aiheutuviin kustannuksiin:

- rakennuksen, rakennelman tai rakenteen suunnittelu-, rakentamis-, korjaamis-, laajentamis- ja hankkimiskustannuksiin, leasing-vuokraus mukaan luettuna;
- koneiden, laitteiden ja välineiden hankkiminen tai ostoleasing enintään omaisuuden markkina-arvoon asti;
- sellaisen kiinteistön tai sen osan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin, jossa hankittavalla alueella oleva rakennus muodostaa valtaosan kiinteistön arvosta ja on tarpeen tuettavassa toiminnassa;
- hyväksyttäviin kustannuksiin liittyvät yleiskulut, kuten rakennussuunnittelijoiden ja konsulttien palkkiot, ekologista ja taloudellista kestävyyttä koskevaan neuvontaan liittyvät palkkiot, mukaan lukien toteutettavuustutkimukset, hankkeen toteutuksen aikaiset palo- ja talkoovakuutusmaksut, tarpeellisista luvista tai rekisteröintimaksuista aiheutuvat kustannukset;
- tukea voidaan myöntää maan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin siltä osin kuin maan osuus ei ylitä kymmentä prosenttia koko hankkeen tukikelpoisista kustannuksista.

Yleisasetuksen artiklan 53 ja 67 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

INV yleishyöty 04 - Maaseudun toimintaympäristön kehittämisen investoinnit

Tukea voidaan myöntää aineellisiin ja / tai aineettomiin hyödykkeisiin tehtäviin investointeihin, jotka edistävät työllisyyden, kasvun, sukupuolten välisen tasa-arvon, sosiaalisen osallisuuden ja paikallisen asioiden kehittämisen edistämisen maaseutualueilla, sekä biotalouden ja kestävän metsätalouden kehitystä.

Toimenpiteen tavoitteena on lisätä maaseutualueiden kestävyttä ja elinvoimaisuutta niin asumisen kuin yrittämisen toimintaympäristönä. Tavoitteena lisätä asuin ympäristön monimuotoisuutta, ekologisuutta ja turvallisuutta, parantaa maaseudun infrastruktuuria sekä kehittää kylien yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Tietyt palvelut ovat edellytys sille, että ihmiset pystyvät asumaan ja yrittämään maaseudulla. Tarvitaan uusia keinoja ja ratkaisuja palvelujen säilyttämiseksi ja tarjoamiseksi maaseudulle, mm. liikkuvia palveluja kehittämällä Väestön ikääntyminen lisää palvelun tarvetta ja asettaa haasteita palvelujen saavutettavuudelle.

Toimenpiteen tavoitteena on lisätä maaseutualueiden kestävyttä ja elinvoimaisuutta niin asumisen kuin yrittämisen toimintaympäristönä. Tavoitteena on parantaa maaseudulla toimivien palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta, lisätä asuin ympäristön ekologisuutta ja turvallisuutta, parantaa maaseudun infrastruktuuria sekä kehittää kylien yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Toimenpiteessä toteutetaan investointihankkeita, joilla luodaan ja parannetaan maaseudun pieninfrastruktuuria ja toimintaympäristöä, mm. monipalvelukeskusten, hub-tyyppisten yhteistyöskentely- ja innovointitilojen ja etätyötilojen, sekä yhteiseen käyttöön tarkoitettujen rakennelmien kautta sekä tukemalla pienimuotoisia vesihuollon digitalisaatiota, energia- ja resurssitehokkuutta sekä turvallisuutta lisääviä investointeja (yhteys kansalliseen vesihuoltouudistukseen). Tavoitteena on myös ilmastoneutraalius. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että uusin teknologia ja kiertotalouden ratkaisut otetaan entistä paremmin käyttöön. Vesihuoltoinvestointien tukikelpoisuusehdot määritellään kansallisissa sääädöksissä kansallisen vesihuoltouudistuksen mukaisesti.

Monipaikkaisuutta edistävät investoinnit kuuluvat toimenpiteen välineistöön.

Toimenpiteessä edistetään turvallisuutta, varautumista, esteettömyyttä, saavutettavuutta ja poikkeustilanteiden hallintaa lisääviä investointeja maaseudulla.

Toimenpiteen tavoitteena on myös maaseudun kulttuuri- ja virkistysmahdollisuuksien kehittäminen. Luonnon virkistyskäytön, toiminnallisten luontoharrastusten, vapaa-ajan infrastruktuurin investoinnit ja kulttuuripalveluihin liittyvät investoinnit luovat tärkeitä vetovoimatekijöitä myös matkailulle ja monipaikkaisille asujille. Toimenpiteen tavoitteena on kehittää maaseudun toimintaympäristöä myös eri erityisryhmien näkökulmasta.

Aineellisina investointeina tuen kohteena voi olla rakennuksia, rakenteita, rakennelmia ja koneita, joilla voidaan tehdä pidemmän ajanjakson tavoitteita edistäviä toimenpiteitä. Aineettomien investointien tuen kohteena voi olla esimerkiksi käytännönläheistä tutkimusta ja kehittämistä, verkkoalustoja tai verkkopohjaiset sovelluksia.

Elinvoimainen maaseutu houkuttelee myös uusia asukkaita. Toimenpiteellä ei ole tarkoitus korvata kunnan tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden rahoittamista, vaan parantaa ja täydentää palveluita lisäämällä toimijoiden välistä yhteistyötä ja kehittämällä ja kokeilemalla uusia toimintamalleja.

Toimenpiteellä toteutetaan EU:n pitkän aikavälin maaseutuvision tavoitteita.

Toimenpide yhteensovitetaan Leader-rahoituksen kanssa alueellisten ELY-keskusten ja Leader-ryhmien yhteistyöasiakirjassa.

Tuensaaja

Tuensaajina voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, mm. kunnat, yhdistykset, järjestöt, osuuskunnat.

Tukikelpoisuusedellytykset

Tukea voidaan kohdentaa aineellisiin ja aineettomiin investointeihin.

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta jasitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa.

Tukea voidaan myöntää investointeihin, jotka edistävät maaseudun elinvoimaisuutta ja tuovat lisäarvoa toimintaympäristössä. Investointia voidaan tukea, jos siitä saatava hyöty ohjautuu alueen asukkaille, yrittäjille ja muille toimijoille.

Pieninfrastruktuurilla tarkoitetaan tässä toimenpiteessä pienimuotoista maaseutualueiden infrastruktuurin perustamis- tai parantamistoimia. Alueellisesti investoinnin toimet tai hyöty eivät kohdistu LAU 2-tasonaluetta (NUTS 5) suuremmalle alueelle. Tämä taso vastaa yleensä kunnan käsitettä. Tuen perusteena olevien hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä investoinnin kokonaiskustannuksista voi olla enintään 1 000 000 euroa, jonka yli meneviin kustannuksiin ei myönnetä tukea.

Tukea investointiin, joka on osittain yleishyödyllisessä käytössä ja osittain hyödyttää alueen yrityksiä enemmän kuin vähäisessä määrin, voidaan myöntää vähämerkityksisenä tukena (de minimis).

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai todellisiin kustannuksiin perustuen.

Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehtävä työ (luontoissuoritus) voidaan hyväksyä osana yksityistä rahoitusta yleishyödyllisissä / yhteisöhankeissa kansallisessa lainsäädännössä määritellyin ehdoin. Yleisasetuksen artiklan 53 ja 67 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

Tuen vaihteluväli

Tuen osuus voi olla 40–65 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Tuen osuus voi olla maksimissaan 100 % tukikelpoisista kustannuksista, kun kyseessä ovat artiklan 73 kohdan 4 c) ii) mukaiset, jäsenmaan määrittelemät investoinnit.

Lista investoinneista, joihin tukea voi myöntää maks. 100 % hyväksyttävistä kustannuksista:

- turvallisuutta ja varautumista edistävät investoinnit (esim. ensiapuun liittyviä ja palopelastukseen liittyviä investointeja)
- palvelukokeilujen investoinnit, joilla etsitään ratkaisuja maaseudulla palvelujen saatavuuteen
- kulttuuri- liikunta- ja vapaa-ajanpalvelujen investoinnit, nuorten palveluja parantavat investoinnit
- valmiudet tietoyhteiskunnan hyödyntämiseen, investoinnit yhteisten tilojen kunnostamiseen
- älykkäät kylät –hankkeen suunnitelmaan sisältyvät investoinnit, joilla parannetaan alueen tulevaisuuden suunnitelmia kestävästi

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvat, tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset (aineettomat ja aineelliset investoinnit).

Tukea voidaan myöntää seuraaviin investointihankkeiden toteuttamisesta maaseutualueilla aiheutuviin kustannuksiin:

- rakennuksen, rakennelman tai rakenteen suunnittelu-, rakentamis-, korjaamis-, laajentamis- ja hankkimiskustannuksiin, leasing-vuokraus mukaan luettuna;
- koneiden, laitteiden ja välineiden hankkiminen tai ostoleasing enintään omaisuuden markkina-arvoon asti;
- sellaisen kiinteistön tai sen osan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin, jossa hankittavalla alueella oleva rakennus muodostaa valtaosan kiinteistön arvosta ja on tarpeen tuettavassa toiminnassa;
- hyväksyttäviin kustannuksiin liittyvät yleiskulut, kuten rakennussuunnittelijoiden ja konsulttien palkkiot, ekologista ja taloudellista kestävyyttä koskevaan neuvontaan liittyvät palkkiot, mukaanlukien toteutettavuustutkimukset, hankkeen toteutuksen aikaiset palo- ja talkoovakuutusmaksut, tarpeellisista luvista tai rekisteröintimaksuista aiheutuvat kustannukset;
- tukea voidaan myöntää maan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin siltä osin kuin maan osuus ei ylitä kymmentä prosenttia koko hankkeen tukikelpoisista kustannuksista.

Yleisasetuksen artiklan 53 ja 67 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

EIP

Tavoite

Maatalouden ja sen elinkeinorakenteen on tarpeen uudistua, jotta toimeentulo maaseudulla voidaan varmistaa. Biotalousmahdollisuuksien ja uusien innovaatioiden muuttaminen liiketaloudelliseksi toiminnaksi edellyttää uudenlaista yhteistyötä maa- ja metsätalouden alkutuotannon sekä arvoketjujen sisällä ja välillä, tutkimustiedon nopeampaa soveltamista sekä yli sektorirajojen ja eri toimijoiden välillä tapahtuvaa kehitystyötä.

Maaseudun innovaatioryhmä -hankkeeseen osallistuu vähintään kaksi toimijaa, ja sen tavoitteena on uuden, alkutuotantoon liittyvän innovaation kehittäminen, kokeilu, käyttöönotto ja/ tai markkinoille saattaminen CAP-suunnitelma-asetuksen artiklan 6 ja artiklan 127 tavoitteiden saavuttamiseksi. EIP-hankkeessa kehitettävä innovaatio voi liittyä kokonaan tai ko. alueella uusiin tuotteisiin, järjestelmiin, menetelmiin tai toimintatapoihin.

EIP-hankkeella voi toteuttaa kaikkien muiden erityistavoitteiden tavoitteita tai se voi kytkeytyä niihin.

Hankkeen toteutusaika on enintään viisi vuotta.

Valintaperusteet

Toimenpidettä toteuttamaan valitaan sen tavoitteita parhaiten toteuttavat hankkeet. Valinnan apuna käytetään etukäteen määriteltyjä valintakriteereitä. CAP-suunnitelman seurantakomitea hyväksyy valintakriteerit. EIP-hankkeiden valinnasta tekee esityksen valintaryhmä, jossa on mukana asiantuntijoita hallinnosta ja muista hankkeiden sisällön ja tarkoituksenmukaisuuden arvioimiseen tarvittavista tahoista. Valintaryhmä perustetaan sillä alueella, jonka kiintiöstä hankkeet rahoitetaan. Valtakunnallisille EIP-hankkeille perustetaan erillinen valintaryhmä.

Tuen myöntämisen edellytykset

Tukea voidaan myöntää sellaisen yhteistyön edistämiseen, johon osallistuu vähintään kaksi toimijaa, ja jonka tavoitteena on uuden, alkutuotantoon liittyvän innovaation kehittäminen, kokeilu, käyttöönotto ja/ tai markkinoille saattaminen. Innovaatio voi liittyä uusiin tuotteisiin, järjestelmiin, menetelmiin tai toimintatapoihin ja sen on perustuttava alkutuottajien tarpeisiin. Tuen myöntämisen edellytyksenä on maaseudun innovaatioryhmän (EIP-ryhmän) perustaminen ja siihen liittyvien toimien toteuttamien maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä koskevan eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden mukaisesti (artikla 127). Yhteistyössä on oltava mukana vähintään kaksi toimijaa, joihin sisältyy sekä alkutuotantoyritykset (viljelijät, metsänomistajat) että hankkeen tavoitteen kannalta oleellinen asiantuntemus (esim. tutkimus, neuvonta, yritykset, yhdistykset).

EIP-ryhmät voivat olla alueellisia, alueiden välisiä, valtakunnallisia tai kansainvälisiä. Hankkeeseen voi liittyä kansainvälistä yhteistyötä esim. muiden EU-jäsenvaltioiden EIP-ryhmien kanssa. EIP-hankkeet toimivat yhteistyössä sekä tukevat ja täydentävät muita CAP-suunnitelman interventioita sekä Yhteistyö-intervention muita toimenpiteitä. Erityisesti yhteensovitus Yhteistyö01 – Yhteistyötoimet maatalojen kilpailukykyyn, kehittämiseen ja tilojen nykyaikaistamiseen –toimenpiteen kanssa on tärkeää. EIP-hanke voi myös liittyä tai tehdä yhteistyötä Horisontti Eurooppa –ohjelmasta rahoitusta saavan hankkeen kanssa. Osa EIP-hankkeista voidaan toteuttaa tarvittaessa toisen (jäsen)valtion alueella.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen ja että hakija esittää hankesuunnitelman. Hankesuunnitelmaan on sisällytettävä tavoitteet/ innovaatio, johon hanke pyrkii, tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavat toimet ja toteutumisen arviointiperusteet, perustettavan

EIP-ryhmän (suunnitellut) jäsenet sekä suunnitelma, miten hankkeesta ja sen tuloksista viestitään (viestintäsuunnitelma). Lisäksi esitetään arvio toteutusajasta, kokonaiskustannuksista ja kokonaisrahoituksesta. Toteutettavan toiminnan tulee olla kestävän kehityksen tavoitteiden mukaista. Hankkeen tulosten on oltava yleisesti hyödynnettävissä ja niistä viestitään myös kansallisen maaseutuverkoston ja sen alueellisen viestintäverkoston, kansallisen AgriHubi-verkoston sekä eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden verkoston (EIP-AGRI) kautta.

Hankkeeseen voi liittyä myös tuotannollinen tai ei-tuotannollinen investointi silloin kun investointi on välttämätön EIP-ryhmässä kehitettävään innovaation toimivuuden varmistamiseksi. Investointi toteutetaan erillisellä hakemuksella asiaan sopivasta toimenpiteestä ja sen mahdollisesta tukemisesta päätetään ao. tukijärjestelmän perusteiden mukaisesti. Investoinnin tukitaso voi tällöin olla korkeampi kuin silloin, jos hankkeella ei olisi kytkentää maaseudun innovaatioryhmän toimintaan, lainsäädännön antamien puitteiden mukaisesti.

EIP-hanke voi myös hyödyntää yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (GBER) artikloissa 19 a ja 19 b EIP-ryhmän toimintaan osallistuville pk-yrityksille myönnettyä vapautusta valtiontuen ilmoitusvaatimusta sekä vastaavaa kohtaa maa- ja metsätalouselämyalan ryhmäpoikkeusasetuksessa (ABER).

Valmisteluraha

EIP-ryhmän perustamiseen, yhteistyökumppaneiden etsimiseen ja hankesuunnitelman valmisteluun liittyviin kustannuksiin voidaan myöntää hakemuksen perusteella tukea kertakorvauksena, jonka suuruus on enintään 5000 euroa. Tuki valmisteluun voidaan myöntää, mikäli tuen hakijalla on aikomus toteuttaa EIP-hanke, jonka idea perustuu olemassa olevaan, käytännön tarpeeseen.

Hakijan on osoitettava valmistelurahan tarpeellisuus idean kehittelyyn ja hankesuunnitelman valmisteluun. Valmisteluraha on tarkoitettu lyhytkestoiseen työskentelyyn ja sille asetetaan kriteerit ja määräaika kansallisessa lainsäädännössä. Valmistelurahan tuloksena syntyy aiesopimus varsinaisesta hankkeesta tai raportti, miksi idea ei toiminut.

Tuensaajat

EIP-hankkeen tuensaaja (hankkeen vastuullinen toteuttaja) voi olla julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö, kuten pk-yritys, tutkimusyksikkö, kehittämisorganisaatio, säätiö, oppilaitos, kunta, yhdistys tai luonnollinen henkilö (maatalousyrittäjä, jolla on Y-tunnus). Tukea voidaan siirtää muille toteuttajille, joita hanke esimerkiksi asiantuntemuksen varmistamiseksi tarvitsee. Vastuu hankkeesta on kuitenkin sen vastuullisella toteuttajalla.

Tuensaajalla on oltava hankkeen laatuun ja laajuuteen nähden tarvittava osaaminen, sekä riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen.

Tuen vaihteluväli

Tukitaso voi vaihdella 65–100 % toteutettavan hankkeen tavoitteen ja toimien mukaan.

Tuki myönnetään kokonaismääränä, joka kattaa EIP-ryhmän yhteistyön kustannukset ja hankkeessa tehtävien toimien kustannukset.

Alueellisissa EIP-hankkeissa tuki voidaan myöntää myös viljelijäryhmälle silloin, kun toiminta liittyy uuden innovaation kehittämiseen.

Potentiaaliset hakijat saavat tietoa EIP-hankkeiden yleisistä vaatimuksista ELY-keskuksista sekä maaseutuverkoston nettisivujen ja verkostoalustan kautta. Maaseutuverkoston innovaatioluotsi avustaa tarvittaessa hakijoita ja EIP-ryhmiä mm. tarvittavien yhteistyökumppaneiden etsimisessä.

Yhteistyö 01 - Yhteistyötoimet maatalojen kilpailukyvyyn kehittämiseen ja tilojen nykyaikaistamiseen

Toimenpide vastaa EU:n green deal ja maasuositusten tavoitteisiin laajasti. Päämääränä on edistää maatalojen markkinasuuntautuneisuutta ja kilpailukykyä tutkimuksen, teknologian ja digitalisaation avulla.

CAP-strategiasetuksen monialainen tavoitetta, jossa päämääränä on alan uudenaikaistaminen edistämällä ja jakamalla tietämystä, innovointia ja digitalisointia maataloudessa ja maaseutualueilla sekä edistämällä niiden käyttöä, edistetään tällä toimenpiteellä.

Toimenpiteessä tuetaan kehittämishankkeiden toteuttamista.

Toimenpiteen tavoitteena on kehittää maatalojen kilpailukykyä ja tilojen nykyaikaistumista. Hankkeilla edistetään käytäntöön kytkeytyvää tutkimusta, tuotekehitystä, innovaatioiden valmistelua ja käyttöönottoa, laatua, logistiikkaa, kustannustehokkuutta sekä tehostetaan tuotantoprosesseja ja markkinoiden toimivuutta sekä digitaalisten ratkaisujen ja toimintamallien käyttöönottoa mm. lisäämällä asiantuntemusta, kansainvälistä ja yli sektorirajojen tapahtuvaa yhteistyötä.

Toimenpiteellä tuetaan kansallisen älymaatalouden tiekartan 2030 mukaisia tavoitteita. Automaation ja tekoälyn hyödyntäminen tuotannon tehostajina ovat ammatillinen haaste, mutta voivat toisaalta olla avaimia haasteiden ratkaisemiseen. Älymaatalouden tavoite on nostaa maatalojen kannattavuutta. Tärkeänä tekijänä maatalouden digitalisaation kehittämisessä ovat myös yhteiskunnan ja eri yhteisöjen maatalojen tuotannolle asettamat vaatimukset muun muassa kestävydestä.

Toimenpiteellä vahvistetaan ja täydennetään alueellisten EIP-hankkeiden eli innovaatioryhmien toimia. EIP-hankkeet ovat viljelijälähtöisiä ja tämän toimenpiteen mukaiset hankkeet voivat lähteä liikkeelle esimerkiksi neuvojien tai oppilaitosten aloitteesta. Yhteistyö alueella on tärkeää ja lisää toimenpiteiden vaikuttavuutta.

Toimenpiteessä tuetaan yhteiskehittämistä siten, että yhteisenä motiivina on maatilayritysten voimaannuttaminen oman yrityksen yksilölliseen kehittämiseen ja osaamistason nostoon.

Tukea voidaan myöntää uusien tuotteiden, palvelujen, käytäntöjen, menetelmien ja tekniikoiden kehittämiseen maataloudessa. Hankkeilla voi lisäksi toteuttaa selvityksiä tai uuden toiminnan tai tuotteen testaamista todellisessa toimintaympäristössä.

AKIS-kokonaisuutta voidaan edistää valtakunnallisilla, paikallisilla ja alueellisilla yhteistyöhankkeilla

Toimet tukevat CAP-suunnitelman toimenpiteiden tavoitteiden saavuttamista.

Yhteistyö- ja innovaatiohankkeiden teemoina voi olla esimerkiksi:

- Horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö toimitusketjun toimijoiden välillä
- Uusien tuotteiden, käytäntöjen, menetelmien ja tekniikoiden kehittäminen maatalouden sekä markkinoinnin ja kumppanuuden kehittämiseksi. Hanke voi sisältää esimerkiksi uuden tuotteen, toimintamallin tai menetelmän edellyttämät suunnitelmat ja selvitykset sekä toimivuutta varmistavan toteutettavuustutkimuksen ja pilotoinnin.
- Digitalisaation edistäminen: innovaatiot ja tiedon fiksi hyödyntäminen ovat myös älymaatalouden perusta. Digitaalisuus, tiedon hyödyntäminen, uusi teknologia ja tekoälyratkaisut ovat keskeisiä muutoksen työkaluja. Älymaatalous on resurssiviisasta, kannattavaa, jatkuvasti kehittyvää uuden

tiedon mukaisesti, alati jyvällä markkinoista ja erilaisten kuluttajien tarpeista. Älymaatalouden tiekartan 2030 mukaisia toimia.

- Toimitusketjujen toimivuus: Kumppanuuden lähestymistapa on osoittautunut tehokkaaksi maatalojen kehittämisen välineeksi. Toimimalla yhdessä liikeyritykset, jotka osallistuvat lähiruokaprojekteihin, voivat löytää uusia keinoja lisätä myyntiään ja kiinnittää uudenlaisten asiakkaiden huomion. Paikallisten maatalouden, matkailun ja ruoantuotannon alojen välisiä yhteyksiä voidaan vahvistaa.
- Uuden tuotteen, toimintamallin tai menetelmän edellyttämät suunnitelmat, selvitykset sekä toimivuutta varmistava toteutettavuustutkimus ja pilotointi

Yhteistyö- ja innovaatiohankkeiden tavoitteena on tukea tietämyksen siirtoa ja innovaatioiden syntymistä maaseudulla sen elinkeinojen liiketoiminnan ja kilpailukyvyyn ja yrittäjien hyvinvoinnin edistämiseksi. Toimenpide on keskeinen innovatiivisen kehityksen ja digitalisaation edistämisessä. Innovatiivisilla yhteistyötoimenpiteillä tavoitellaan myös vaikutuksia erityisesti Itämeren tilaan, ympäristön monimuotoisuuteen ja ilmaston muutokseen sopeutumiseen ja sen hillintään, ottaen huomioon erityisesti saaristomeren valuma-alue.

Tuensaaja

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan avustuksena hankkeen toteuttajalle. Tuensaajana voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, kuten neuvontaorganisaatio, pk-yritys, tutkimusyksikkö tai kehittämisorganisaatio, säätiö, oppilaitos, kunta tai yhdistys.

Tukikelpoisuusedellytykset

Tukea voidaan myöntää yhteistyöhankkeeseen, jossa yhteistyöhön osallistuu vähintään kaksi toimijaa. Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa.

Hanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen.

Yhteistyöryhmiä voidaan perustaa ja hankkeita voidaan toteuttaa paikallisina ja alueellisina (seutukunnasta noin maakunnan aluetta vastaaviksi), alueiden välisinä, ohjelma-alueen laajuisina tai EU:n sisäisinä kansainvälisinä hankkeina.

Hankkeet voivat kestää enintään 5 vuotta.

Yhteistyön muodot

- **Kahden tai useamman osapuolen yhteishankkeet:** Kehittämishankkeet toteutetaan kahden tai useamman osapuolten yhteishankkeina, jotka eivät hyödytä vain yhtä yritystä tai tapahdu alihankintana vaan aitona yhteistyönä. Yhteistyötä edistävillä hankkeilla tavoitellaan käytännön uudistuksia ja ratkaisuja, uusia tuotteita ja menetelmiä ja teknologista uudistumista yhdessä yrittäjien, tuottajien, metsänomistajien ja yhteisöjen kanssa.
- **Yritysryhmähankkeet:** Yritysryhmälle, johon kuuluu vähintään 3 ja enintään kymmenen yritystä, tuki voidaan myöntää niin, että tuki kohdennetaan osallistujayrityksille vähämerkityksisenä tukena. Yhteistyöhankkeessa ryhmä yrityksiä kehittää toimintaansa sekä yhteisillä kehittämistoimenpiteillä että yrityskohtaisesti. Tavoitteena voi olla esimerkiksi tuotannollisen yhteistyön kehittäminen, markkinointi- ja myyntiyhteistyön kehittäminen tai tuoteperheen suunnittelu. Yhteistyötä voidaan yritysryhmähankkeessa rakentaa niin, että lopputuloksena voisi olla esim. yrityksiä palvelevan osuuskunnan perustaminen taikka matkailuyritysten vientirenkaan käynnistäminen. Tuen saajana eli hankkeen hallinnoijana voi olla kehittämisorganisaatio: neuvontajärjestö, kehittämisyritys tai muu vastaava julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö.

- **Viljelijäryhmähankkeet:** viljelijöiden kehittämisryhmään voi kuulua vähintään 3 ja enintään 10 viljelijää. Yhteistyöhankkeessa ryhmä yrityksiä kehittää toimintaansa sekä yhteisillä kehittämistoimenpiteillä että yrityskohtaisesti. Tavoitteena voi olla esimerkiksi työnteon ja tuotannollisen yhteistyön kehittäminen. Yhteistyön merkitys on tärkeää tarkasteltaessa sekä viljelijöiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia, että mielekkäitä tapoja toteuttaa ympäristöhoitotoimia. Viljelijöiden välinen yhteistyö on taloudellisesti ja sosiaalisesti tärkeää. Viljelijät voivat hyötyä yhteistyöstä säästettyjen kustannusten kautta, minkä lisäksi se edesauttaa innovaatioiden leviämistä ja eri osapuolten oppimista. Yhteistyön avulla myös saavutetaan luottamuksen ja vastavuoroisuuden ilmapiiri, joka puolestaan lisää yhteisöllisyyttä. Tuen saajana eli hankkeen hallinnoijana voi olla kehittämisorganisaatio: neuvontajärjestö, kehittämisyritys tai muu julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö.

Valmisteluraha

Yritysryhmä- ja viljelijäryhmähankkeiden yhteistyökumppaneiden etsimiseen ja hankesuunnitelman valmisteluun liittyviin kustannuksiin voidaan myöntää hakemuksen perusteella tukea kertakorvauksena, jonka suuruus on enintään 5000 euroa. Tuki valmisteluun voidaan myöntää, mikäli tuen hakijalla on aikomus toteuttaa yritysryhmä- tai viljelijäryhmähanke kansallisissa säädöksissä määritellyn mukaisesti. Tuki voidaan myöntää valmistelurahan hakijalle, joka osoittaa sen tarpeellisuuden idean kehittelyyn ja kokoonjuoksemiseen. Valmisteluraha on tarkoitettu lyhyeen työskentelyyn ja sille tullaan asettamaan määräaika kansallisessa säädöksessä. Valmistelurahalle asetetaan omat kriteerit kansallisessa säädöksessä. Valmistelurahan tuloksena syntyy aiesopimus tai raportti, miksi idea ei toimikaan.

Tukea ei myönnetä

Tukea ei myönnetä yritysten normaalin toiminnan kustannuksiin eikä yksittäisen yrityksen tuotekehitykseen tai olemassa olevan arvoketjun kasvuun liittyviä hankkeita tai alihankintana suoritettuja tutkimushankkeita.

Toimenpiteessä ei tueta kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista, mutta hankkeilla voidaan suunnitella ja kokeilla uusia toimintamalleja, joilla peruspalvelujen saatavuutta voitaisiin parantaa.

Tukea ei myönnetä yhteistyöhön, jossa on mukana pelkästään tutkimuslaitoksia

Tukea ei myönnetä vaikeuksissa oleville yrityksille.

Lisäksi hanketta koskevan valtioneuvoston päätöksen ehtoja tulee noudattaa.

Koneasemien kone- tai laitehankintoja ei tueta tästä toimenpiteestä.

Tuen vaihteluväli

Tuen osuus voi olla 50–100 % tukikelpoisista kustannuksista.

Kehittämishanketukea voidaan myöntää seuraaviin hankkeista aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin:

- 1) palkkaus- ja palkkiokustannukset;
- 2) matkakustannukset;
- 3) ostopalveluiden hankintakustannukset;
- 4) vuokratkustannukset; ja
- 5) muut kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset sekä kustannukset, jotka

- liittyvät menekinedistämistoimiin, jotka koskevat lyhyitä toimitusketjuja, paikallisten markkinoiden kehittämistä tai maaseutumatkailua;
- aiheutuvat lyhytkestoisesta yrityskohtaisesta elinkeinotoiminnan arvioinnista tai testauksesta; tai
- liittyvät pilottihankkeissa tarvittavien välineiden ja laitteiden poistokustannuksiin siltä osin ja siltä ajalta kuin niitä on käytetty hankkeessa.

Jos tuki muodostuu valtiontueksi, noudatetaan ao. valtiontukisäädöksessä asetettuja tukitasoja.

Yhteistyö 02 - Yhteistyötoimet laatujärjestelmien ja tuottajaorganisaatioiden edistämiseksi

Päämääränä on parantaa viljelijöiden asemaa arvoketjussa edistämällä laatujärjestelmien ja tuottajaorganisaatioiden aktivointia ja viljelijöiden osallistumista niihin.

Toimenpiteessä tuetaan kehittämishankkeiden toteuttamista.

Toimenpiteessä aktivoidaan tuottajien yhteistyötä ja verkostoitumista liittyen laatujärjestelmiin ja tuottajaorganisaatioihin. Toimenpiteessä edistetään laatujärjestelmiä ja tuottajaorganisaatioiden toimintaa ja aktivoidaan viljelijöiden osallistumista niihin.

EU:n laatujärjestelmiä ovat luonnonmukainen tuotanto sekä nimisuojaajärjestelmä (maantieteellinen merkintä, alkuperänimitys sekä aito, perinteinen tuote). Suojattujen nimitysten järjestelmästä on hyötyä sekä yksittäisille tuottajille, suomalaiselle maatalous- ja elintarviketuotannolle että maaseudulle, sillä järjestelmä edistää mm. toimijoiden verkostoitumista keskenään. Hankkeilla edistetään ruokajärjestelmän kestävyttä, koska nimisuojaustuotteiden erityisyys perustuu tyypillisesti alueelle sopeutuneisiin kasvilajeihin, eläinlajeihin ja tietotaitoon. Nimisuojaustuotteiden avulla voidaan edistää esimerkiksi matkailua ja saada positiivinen ja maaseudun elinvoimaa lisäävä heijastusvaikutus myös muille toimialoille. Uusien nimisuojaustuotteiden saamiseksi Suomeen on aktivoitava viljelijöitä ja edistettävä hakijaryhmittymien perustamista.

Kansallisia laatujärjestelmiä meillä on toistaiseksi yksi – sikatiloille tarkoitettu Sikava-terveydenhuoltoon perustuva laatujärjestelmä. Elintarvikeketjun kansallisilla laatujärjestelmillä tarkoitetaan viranomaisen hyväksymiä laatujärjestelmiä. Kotimaisen laatujärjestelmän tavoitteena on mm. lisätä läpinäkyvyyttä ja jäljitettävyyttä. Elintarvikeketjun läpinäkyvyydellä voidaan parantaa elintarviketurvallisuutta, minimoida riskejä ja tehostaa ketjun hallintaa.

Tuottajaorganisaatio on tietyn maataloustuotteen tuottajien omasta aloitteestaan perustama yhteenliittymä. Toimenpiteessä aktivoidaan viljelijöitä osallistumaan yhteistyöhön ja tuottajaorganisaatiotoimintaan ja paikallisten markkinoiden toimintaan. Tuottajaorganisaation tavoitteena voi esimerkiksi olla auttaa jäseniä tuotannon suunnittelussa, markkinoinnissa tai viljelymenetelmien kehittämisessä. Tuottajaorganisaatiojärjestelmän tavoitteena on vahvistaa tuottajien asemaa markkinoilla. Tuottajaorganisaatiohyväksynnän voi Suomessa saada hakemuksesta maataloustuotannon alalla toimiva yhteenliittymä.

Uusien tuottajaorganisaatioiden käynnistymistä voidaan edistää alueellisilla tai valtakunnallisilla hankkeilla.

AKIS-kokonaisuutta voidaan edistää valtakunnallisilla, paikallisilla ja alueellisilla yhteistyöhankkeilla.

Esimerkkejä yhteistyöhankkeista:

- EU:n laatujärjestelmien sekä kansallisten laatujärjestelmien edistäminen ja viljelijöiden laatujärjestelmiin osallistumisen mahdollistaminen / edistäminen
- Käynnistysrahoitus / starttirahoitus: Tuottajaorganisaatiotoiminnan edistäminen ja viljelijöiden aktivoiminen osallistumaan niihin.

Tuensaaja

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan avustuksena hankkeen toteuttajalle. Tuensaajana voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt.

Tukikelpoisuusedellytykset

Tukea voidaan myöntää yhteistyöhankkeeseen, jossa yhteistyöhön osallistuu vähintään kaksi toimijaa.

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa.

Hanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen.

Tuki voidaan myöntää yksinkertaistettujen tukimuotojen mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai todellisiin kustannuksiin perustuen.

Yhteistyöryhmiä voidaan perustaa ja hankkeita voidaan toteuttaa alueellisina (seutukunnasta noin maakunnan aluetta vastaaviksi), alueiden välisinä ja valtakunnallisina

Hankkeet voivat kestää enintään 5 vuotta.

Yhteistyön muodot

- **Kahden tai useamman osapuolen yhteishankkeet:** Kehittämishankkeet toteutetaan kahden tai useamman osapuolen yhteishankkeina, jotka eivät hyödytä vain yhtä yritystä tai tapahtu alihankintana vaan aitona yhteistyönä. Yhteistyötä edistävillä hankkeilla tavoitellaan käytännön uudistuksia ja ratkaisuja, uusia tuotteita ja menetelmiä ja teknologista uudistumista yhdessä yrittäjien, tuottajien, metsänomistajien ja yhteisöjen kanssa.
- **Yritysryhmähankkeet:** Yritysryhmälle, johon kuuluu vähintään 3 ja enintään kymmenen yritystä, tuki voidaan myöntää niin, että tuki kohdennetaan osallistujayrityksille vähämerkityksisenä tukena. Yhteistyöhankkeessa ryhmä yrityksiä kehittää toimintaansa sekä yhteisillä kehittämistoimenpiteillä että yrityskohtaisesti. Tavoitteena voi olla esimerkiksi tuotannollisen yhteistyön kehittäminen, markkinointi- ja myyntiyhteistyön kehittäminen tai tuoteperheen suunnittelu. Yhteistyötä voidaan yritysryhmähankkeessa rakentaa niin, että lopputuloksena voisi olla esim. yrityksiä palvelevan osuuskunnan perustaminen taikka matkailuyritysten vientirenkään käynnistäminen. Tuen saajana eli hankkeen hallinnoijana voi olla kehittämisorganisaatio: neuvontajärjestö, kehittämisyritys tai muu vastaava julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö.
- **Viljelijäryhmähankkeet:** viljelijöiden kehittämisryhmään voi kuulua vähintään 3 ja enintään 10 viljelijää. Yhteistyöhankkeessa ryhmä yrityksiä kehittää toimintaansa sekä yhteisillä kehittämistoimenpiteillä että yrityskohtaisesti. Tavoitteena voi olla esimerkiksi työnteon ja tuotannollisen yhteistyön kehittäminen. Yhteistyön merkitys on tärkeää tarkasteltaessa sekä viljelijöiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia, että mielekkäitä tapoja toteuttaa ympäristöhoitotoimia. Viljelijöiden välinen yhteistyö on taloudellisesti ja sosiaalisesti tärkeää. Viljelijät voivat hyötyä yhteistyöstä säästettyjen kustannusten kautta, minkä lisäksi se edesauttaa innovaatioiden leviämistä ja eri osapuolten oppimista. Yhteistyön avulla myös saavutetaan luottamuksen ja vastavuoroisuuden ilmapiiri, joka puolestaan lisää yhteisöllisyyttä. Tuen saajana eli hankkeen hallinnoijana voi olla kehittämisorganisaatio: neuvontajärjestö, kehittämisyritys tai muu julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö.

Valmisteluraha

Tuottajien yhteistyöhankkeen perustamiseen, yhteistyökumppaneiden etsimiseen ja hankesuunnitelman valmisteluun liittyviin kustannuksiin voidaan myöntää hakemuksen perusteella tukea kertakorvauksena, jonka suuruus on enintään 5000 euroa. Tuki valmisteluun voidaan myöntää, mikäli tuen hakijalla on aikomus toteuttaa tuottajayhteistyön edistämiseen tai tuottajaorganisaation kokoamiseen liittyvä hanke ja hakija osoittaa sen tarpeellisuuden idean kehittelyyn ja kokoonjuoksemiseen. Valmisteluraha on tarkoitettu lyhyeen työskentelyyn ja sille tullaan asettamaan määräaika kansallisessa säädöksessä. Valmistelurahalle asetetaan omat kriteerit kansallisessa säädöksessä. Valmistelurahan tuloksena syntyy aiesopimus tai raportti, miksi idea ei toimikaan.

Tukea ei myönnetä

Tukea ei myönnetä yritysten normaalin toiminnan kustannuksiin eikä yksittäisen yrityksen tuotekehitykseen tai olemassa olevan arvoketjun kasvuun liittyviä hankkeita tai alihankintana suoritettuja tutkimushankkeita.

Toimenpiteessä ei tueta kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista, mutta hankkeilla voidaan suunnitella ja kokeilla uusia toimintamalleja, joilla peruspalvelujen saatavuutta voitaisiin parantaa.

Tukea ei myönnetä yhteistyöhön, jossa on mukana pelkästään tutkimuslaitoksia

Tukea ei myönnetä vaikeuksissa oleville yrityksille.

Lisäksi hanketta koskevan valtiontukisäädöksen ehtoja tulee noudattaa.

Koneasemien kone- tai laitehankintoja ei tueta tästä toimenpiteestä.

Tuen vaihteluväli

Tukea tuottajaorganisaatioiden ja –ryhmien kokoamiseen ja toiminnan aktivointiin liittyviin kustannuksiin voidaan myöntää 50–100 % tukikelpoisista kustannuksista.

Tuki voi olla tuottajaryhmien, tuottajaorganisaatioiden tai toimialakohtaisten organisaatioiden perustamisen osalta 10 % vuotuisesta kaupan pidetystä tuotannosta ja enimmillään 100 000 euroa vuotta kohti.

Tuen osuus laatujärjestelmien edistämisen hankkeissa voi olla maksimissaan 70 %

Jos tuki muodostuu valtiontueksi, noudatetaan ao. valtiontukisäädöksessä asetettuja tukitasoja.

Kehittämishanketukea voidaan myöntää seuraaviin hankkeista aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin:

- 1) palkkaus- ja palkkiokustannukset;
- 2) matkakustannukset;
- 3) ostopalveluiden hankintakustannukset;
- 4) vuokratkustannukset; ja
- 5) muut kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset sekä kustannukset jotka
 - liittyvät menekinedistämistoimiin, jotka koskevat lyhyitä toimitusketjuja, paikallisten markkinoiden kehittämistä tai maaseutumatkailua;
 - aiheutuvat lyhytkestoisesta yrityskohtaisesta elinkeinotoiminnan arvioinnista tai testauksesta; tai
 - liittyvät pilottihankkeissa tarvittavien välineiden ja laitteiden poistokustannuksiin siltä osin ja siltä ajalta kuin niitä on käytetty hankkeessa.

Yhteistyö 03 - Yhteistyötoimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen

Toimenpide vastaa EU:n Green dealin ja pitkän aikavälin maaseutuvision tavoitteisiin. Päämääränä on edistää ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä kestävän energian tuotantoa ja käyttöä.

Toimenpiteessä tuetaan kehittämishankkeiden toteuttamista.

Hankkeilla edistetään käytäntöön kytkeytyvää ilmastotutkimusta, tuotekehitystä, innovaatioiden valmistelua ja käyttöönottoa, laatua, logistiikkaa, kustannustehokkuutta sekä tehostetaan tuotantoprosesseja ja markkinoiden toimivuutta sekä uusien ratkaisujen löytymistä mm. lisäämällä ilmastonmuutokseen liittyvää asiantuntemusta, riskien ja sopeutumistarpeiden ja keinojen tunnistamista, kansainvälistä ja yli sektorirajojen tapahtuvaa yhteistyötä. Toimenpiteessä edistetään vähähiilisyttä. Vähähiilinen yhteiskunta voidaan määritellä tarkoittamaan yhteiskuntaa, jossa fossiilisten polttoaineiden käyttö on minimoitu ja jossa syntyy kasvihuonekaasupäästöjä huomattavasti nykyistä vähemmän. Vähähiilisyttä toteuttaa resurssitehokkuus, jonka osa-alueita ovat mm. energiatehokkuus, kestävästi tuotetut uusiutuvat energiamuodot, materiaalitehokkuus, mukaan lukien ruokahävikin ehkäiseminen ja vähentäminen, sekä viisas liikkuminen ja kestävä kulutus. Toimenpiteessä voidaan edistää vaihtoehtoisten ruokaverkostojen ja kumppanuusmaatalouden toimia sekä kiertotalouteen ja jakamistalouteen liittyviä suunnitelmia, joilla on vaikutusta tähän tavoitteeseen. Kiertotalous on talouden toimintatapa, joka tehokkaasti uudistaa yhteiskunnan rakenteita ja toimintamalleja digitalisaatiota hyödyntäen.

Tukea voidaan kohdentaa biotalouden innovaatioyhteistyöhön sellaisten toimijoiden välillä, jotka kehittävät ilmastonmuutoksen hillintään tai siihen sopeutumiseen liittyviä tuotteita sekä hankkeisiin, jotka kohdentuvat koko tuotantoketjun toiminnan kehittämiseen.

Tukea voidaan myöntää uusien ilmastovaikutteisten tuotteiden, palvelujen, käytäntöjen, menetelmien ja tekniikoiden kehittämiseen maataloudessa, elintarvikealalla, metsätaloudessa ja muissa maaseudun pienissä yrityksissä. Hankkeilla voi lisäksi toteuttaa selvityksiä tai uuden toiminnan tai tuotteen testaamista todellisessa toimintaympäristössä.

AKIS-kokonaisuutta voidaan edistää valtakunnallisilla, paikallisilla ja alueellisilla yhteistyöhankkeilla

Esimerkkejä ilmastoteeman yhteistyöhankkeista:

Mikroyritysten hankkeet yhteisten työprosessien järjestämiseksi sekä tilojen ja resurssien jakamiseksi, niin, että niiden ilmastonmuutokseen hillitseminen ja sopeutuminen kehittyvät. Matkailualan yritysten yhteiset kehittämis- ja markkinointihankkeet, joilla yhteys ilmastonmuutokseen. Kansainväliset yhteistyöhankkeet Itämeren ja EU:n alueella.

Horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö toimitusketjun toimijoiden välillä esim. energiantuotannossa

Yhteistyön kautta syntyvät uudet menettelyt ja teknologia ilmastonmuutoksen lieventämiseksi ja siihen sopeutumiseksi sekä uusien yhteistyöhön perustuvien ympäristötoimien valmistelu, esimerkiksi hajautetun energian tuotannon, resurssitehokkuuden ja uusien toimintamallien kehittäminen. Esim. yhteistyössä suunniteltavat ratkaisut ja menettelyt turvemaiden osalta.

Uuden tuotteen, toimintamallin tai menetelmän edellyttämät suunnitelmat, selvitykset sekä toimivuutta varmistava toteutettavuustutkimus ja pilotointi sekä mahdollinen demonstraatiohanke.

Toimenpide on keskeinen innovatiivisen kehityksen ja digitalisaation edistämisessä. Innovatiivisilla yhteistyötoimenpiteillä tavoitellaan myös vaikutuksia erityisesti Itämeren tilaan, ympäristön monimuotoisuuteen ja ilmaston muutokseen sopeutumiseen ja sen hillintään, ottaen huomioon erityisesti saaristomeren valuma-alue.

Toimet tukevat CAP-suunnitelman toimenpiteiden tavoitteiden saavuttamista.

Tuensaaja

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan avustuksena hankkeen toteuttajalle. Tuensaajana voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt.

Tukikelpoisuusedellytykset

Tukea voidaan myöntää yhteistyöhankkeeseen, jossa yhteistyöhön osallistuu vähintään kaksi toimijaa.

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa.

Hanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen.

Yhteistyöryhmiä voidaan perustaa ja hankkeita voidaan toteuttaa paikallisina ja alueellisina (seutukunnasta noin maakunnan aluetta vastaaviksi), alueiden välisinä, ohjelma-alueen laajuisina tai EU:n sisäisinä kansainvälisinä hankkeina.

Hankkeet voivat kestää enintään 5 vuotta.

Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehtävä työ (luontoissuoritus) voidaan hyväksyä osana yksityistä rahoitusta yleishyödyllisissä / yhteisöhankeissa kansallisessa lainsäädännössä määritellyin ehdoin. Yleisasetuksen artiklan 53 ja 67 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

Yhteistyön muodot

- **Kahden tai useamman osapuolen yhteishankkeet:** Kehittämishankkeet toteutetaan kahden tai useamman osapuolen yhteishankkeina, jotka eivät hyödytä vain yhtä yritystä tai tapahdu alihankintana vaan aitona yhteistyönä. Yhteistyötä edistävillä hankkeilla tavoitellaan käytännön uudistuksia ja ratkaisuja, uusia tuotteita ja menetelmiä ja teknologista uudistumista yhdessä yrittäjien, tuottajien, metsänomistajien ja yhteisöjen kanssa.
- **Yritysryhmähankkeet:** Yritysryhmälle, johon kuuluu vähintään 3 ja enintään kymmenen yritystä, tuki voidaan myöntää niin, että tuki kohdennetaan osallistujayrityksille vähämerkityksisenä tukena. Yhteistyöhankkeessa ryhmä yrityksiä kehittää toimintaansa sekä yhteisillä kehittämistoimenpiteillä että yrityskohtaisesti. Tavoitteena voi olla esimerkiksi tuotannollisen yhteistyön kehittäminen, markkinointi- ja myyntiyhteistyön kehittäminen tai tuoteperheen suunnittelu. Yhteistyötä voidaan yritysryhmähankkeessa rakentaa niin, että lopputuloksena voisi olla esim. yrityksiä palvelevan osuuskunnan perustaminen taikka matkailuyritysten vientirenkaan käynnistäminen. Tuen saajana eli hankkeen hallinnoijana voi olla kehittämisorganisaatio: neuvontajärjestö, kehittämisyritys tai muu vastaava julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö.
- **Viljelijäryhmähankkeet:** viljelijöiden kehittämisryhmään voi kuulua vähintään 3 ja enintään 10 viljelijää. Yhteistyöhankkeessa ryhmä yrityksiä kehittää toimintaansa sekä yhteisillä kehittämistoimenpiteillä että yrityskohtaisesti. Tavoitteena voi olla esimerkiksi työnteon ja tuotannollisen yhteistyön kehittäminen. Yhteistyön merkitys on tärkeää tarkasteltaessa sekä viljelijöiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia, että mielekkäitä tapoja toteuttaa ympäristöhoitotoimia. Viljelijöiden välinen yhteistyö on taloudellisesti ja sosiaalisesti tärkeää. Viljelijät voivat hyötyä yhteistyöstä säästettyjen kustannusten kautta, minkä lisäksi se edesauttaa innovaatioiden leviämistä ja eri osapuolten oppimista. Yhteistyön avulla myös saavutetaan luottamuksen ja vastavuoroisuuden ilmapiiri, joka puolestaan lisää yhteisöllisyyttä. Tuen saajana eli hankkeen hallinnoijana voi olla kehittämisorganisaatio: neuvontajärjestö, kehittämisyritys tai muu julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö.

Valmisteluraha

Yritys- ja viljelijäryhmähankkeen perustamiseen, yhteistyökumppaneiden etsimiseen ja hankesuunnitelman valmisteluun liittyviin kustannuksiin voidaan myöntää hakemuksen perusteella tukea kertakorvauksena, jonka suuruus on enintään 5000 euroa. Tuki valmisteluun voidaan myöntää, mikäli tuen hakijalla on aikomus toteuttaa eri toimijoiden konkreettisen ilmastoyhteistyön edistämiseen liittyvä hanke kansallisissa säädöksissä määritellyn mukaisesti. Tuki voidaan myöntää valmistelurahan hakijalle, joka osoittaa sen tarpeellisuuden idean kehittelyyn ja kokoonjuoksemiseen. Valmisteluraha on tarkoitettu lyhyeen työskentelyyn ja sille tullaan asettamaan määräaika kansallisessa säädöksessä. Valmistelurahalle asetetaan omat kriteerit kansallisessa säädöksessä. Valmistelurahan tuloksena syntyy aiesopimus tai raportti, miksi idea ei toimikaan.

Tukea ei myönnetä

Tukea ei myönnetä yritysten normaalin toiminnan kustannuksiin eikä yksittäisen yrityksen tuotekehitykseen tai olemassa olevan arvoketjun kasvuun liittyviä hankkeita tai alihankintana suoritettuja tutkimushankkeita.

Toimenpiteessä ei tueta kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista, mutta hankkeilla voidaan suunnitella ja kokeilla uusia toimintamalleja, joilla peruspalvelujen saatavuutta voitaisiin parantaa.

Tukea ei myönnetä yhteistyöhön, jossa on mukana pelkästään tutkimuslaitoksia

Tukea ei myönnetä vaikeuksissa oleville yrityksille.

Lisäksi hanketta koskevan valtiontukisäädöksen ehtoja tulee noudattaa.

Koneasemien kone- tai laitehankintoja ei tueta tästä toimenpiteestä.

Tuen vaihteluväli

Tuen osuus voi olla 50–100 % tukikelpoisista kustannuksista.

Jos tuki muodostuu valtiontueksi, noudatetaan ao. valtiontukisäädöksessä asetettuja tukitasoja.

Kehittämishanketukea voidaan myöntää seuraaviin hankkeesta aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin:

- 1) palkkaus- ja palkkiokustannukset;
- 2) matkakustannukset;
- 3) ostopalveluiden hankintakustannukset;
- 4) vuokratkustannukset; ja
- 5) muut kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset sekä kustannukset, jotka aiheutuvat lyhytkestoisesta yrityskohtaisesta elinkeinotoiminnan arvioinnista tai testauksesta; tai liittyvät pilottihankkeissa tarvittavien välineiden ja laitteiden poistokustannuksiin siltä osin ja siltä ajalta kuin niitä on käytetty hankkeessa.

Yhteistyö 04 – Yhteistyötoimet luonnonvarojen kestävään hoitoon

Toimenpide vastaa EU:n Green dealin ja pitkän aikavälin maaseutuvision tavoitteisiin. Päämääränä on edistää kestävä kehitystä ja luonnonvarojen, kuten veden, maaperän ja ilman, tehokasta hoitoa.

Toimenpiteessä tuetaan kehittämishankkeiden toteuttamista.

Hankkeilla edistetään käytäntöön kytkeytyvää tutkimusta, tuotekehitystä, innovaatioiden valmistelua ja käyttöönottoa, laatua, logistiikkaa, kustannustehokkuutta, joilla tehostetaan luonnonvarojen hoitoa ja toimivuutta sekä uusien kestävien ratkaisujen löytymistä. Toimenpiteessä lisätään asiantuntemusta ja yli sektorirajojen tapahtuvaa yhteistyötä. Tukea voidaan kohdentaa luonnonvara-alan innovaatioyhteistyöhön toimijoiden välillä. Tavoitteena on tehostaa ravinnevirtojen hyödyntämistä ja vähentää vesistökuormitusta ja parantaa vesistöjen tilaa. Tavoitteena on lisätä tietämystä valuma-alueiden painetekijöistä ja vesiensuojelusta, ravinteiden kierrätyksestä ja käytettävissä olevista uusista menetelmistä sekä tuoda asukkaille, yhdistyksille ja yrittäjille ideoita ja virikkeitä uusista yhteistyö- ja liiketoimintamahdollisuuksista. Luonnonmukaisen tuotannon ja sen yhteistyön kehittämistoimet kuuluvat toimenpiteen toteutukseen. Ekosysteempipalveluiden kehittyminen lisää alueen vetovoimaisuutta, luonnon monimuotoisuutta ja virkistyskäyttämää. Luonnon monimuotoisuuden yhteistyötä edistetään myös tällä toimenpiteellä. Maaseudun kylät ja kunnat ja muut yhteisöt ovat kiertotalouden toimijoita. Luonnonvaroihin pohjautuvien kiertotaloutta tukevien palvelujen ja ratkaisujen suunnittelussa ja edistämisessä tarvitaan laajapohjaista yhteistyötä julkisten toimijoiden ja yritysten kesken.

Esimerkkejä yhteistyötoimien teemoista luonnonvarojen kestävään hoitoon:

- Luonnonmukaisen tuotannon yhteistyön edistäminen ja viljelijöiden ja muiden yrittäjien ja yhteisöjen aktivoiminen ja verkottaminen: uusia, tulevaisuuden ratkaisuja on etsittävä jatkuvasti. Tarvitaan vaihtoehtoisia tuotantotapoja, tuotettavia kasveja, sopimusmalleja, jakelukanavavaihtoehtoja, kehityskumppaneita, kokeiluja, tiedon hankintaa, jalostamista ja jakamista. Hankkeissa tavoitteena on luoda edellytyksiä ja aktivoida luomutuottajia ja jalostamiseen liittyviä yrityksiä yhteistyössä kehittämään toimintaansa ja mm. liiketoimintariskien hallintaansa. Liiketoimintariskien hallinnassa korostuvat erityisesti viljelijäyhteenliittymien rooli tuotannon ja jalostuksen välisenä linkkinä, viljelykierron ja olosuhteiden vaikutusten tasaajana sekä innovatiivisten ratkaisujen etsijänä ja mahdollistajana. Hankkeilla edistetään yritysten, jatkojalostajien, maaseutuyrittäjien, metsänomistajien, nuorten, ravintoloiden ja ammattikeittiöiden liiketoimintaa ja yhteistyötä luonnontuotealalla. Yhteistyöhanke voi sisältää myös vientiä varten tehtävää valmistautumista.
- Horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö toimijoiden välillä veden, maaperän ja ilman ja luonnon monimuotoisuuden tehokkaaseen hoitoon liittyen. Hankkeilla edistetään vesiensuojelua, edistetään ravinteiden kierrätystä, edistetään uusien käytäntöjen syntymistä ja pysyväisluonteista yhteistyötä tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Uuden tuotteen, toimintamallin tai menetelmän edellyttämät suunnitelmat, selvitykset sekä toimivuutta varmistava toteutettavuustutkimus ja pilotointi sekä mahdollinen demonstraatiohanke.
- Toimenpiteen tavoitteena on myös etsiä ratkaisuja hiilen sidonnan tehostamiseen, ravinteiden tehokkaaseen käyttöön ja kierrättämiseen sekä riskienhallintaan sään ääri-ilmiöiden lisääntyessä. Toimenpide on keskeinen innovatiivisen luonnonvarojen kestävä hoidon ja käytön kehityksen ja digitalisaation edistämiseksi. Innovatiivisilla yhteistyötoimenpiteillä tavoitellaan myös vaikutuksia erityisesti Itämeren tilaan, ympäristön monimuotoisuuteen ja ilmastoon muutokseen sopeutumiseen ja sen hillintään, ottaen huomioon erityisesti saaristomeren valuma-alue.

Hankkeilla voi lisäksi toteuttaa selvityksiä tai uuden toiminnan tai tuotteen testaamista todellisessa toimintaympäristössä.

Tukea voidaan kohdentaa biotalouden innovaatioyhteistyöhön sellaisten toimijoiden välillä, jotka kehittävät luonnonvarojen kestävä käyttöön ja hoitoon liittyviä tuotteita sekä hankkeisiin, jotka kohdentuvat koko tuotantoketjun toiminnan kehittämiseen.

Tukea voidaan myöntää uusien tuotteiden, palvelujen, käytäntöjen, menetelmien ja tekniikoiden kehittämiseen maataloudessa, elintarvikealalla, metsätaloudessa ja muissa maaseudun pienissä yrityksissä. Hankkeilla voi lisäksi toteuttaa selvityksiä tai uuden toiminnan tai tuotteen testaamista todellisessa toimintaympäristössä.

AKIS-kokonaisuutta voidaan edistää valtakunnallisilla, paikallisilla ja alueellisilla yhteistyöhankkeilla.

Tuensaaja

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan avustuksena hankkeen toteuttajalle. Tuensaajana voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt.

Tukikelpoisuusedellytykset

Tukea voidaan myöntää yhteistyöhankkeeseen, jossa yhteistyöhön osallistuu vähintään kaksi toimijaa. Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa.

Hanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen.

Yhteistyöryhmiä voidaan perustaa ja hankkeita voidaan toteuttaa paikallisina ja alueellisina (seutukunnasta noin maakunnan aluetta vastaaviksi), alueiden välisinä, ohjelma-alueen laajuisina tai EU:n sisäisinä kansainvälisinä hankkeina.

Hankkeet voivat kestää enintään 5 vuotta.

Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehtävä työ (luontoissuoritus) voidaan hyväksyä osana yksityistä rahoitusta yleishyödyllisissä / yhteisöhankeissa (kansallisessa lainsäädännössä määritellyin ehdoin). Yleisasetuksen artiklan 53 ja 67 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

Yhteistyön muodot

- **Kahden tai useamman osapuolen yhteishankkeet:** Kehittämishankkeet toteutetaan kahden tai useamman osapuolen yhteishankkeina, jotka eivät hyödytä vain yhtä yritystä tai tapahdu alihankintana vaan aitona yhteistyönä. Yhteistyötä edistävillä hankkeilla tavoitellaan käytännön uudistuksia ja ratkaisuja, uusia tuotteita ja menetelmiä ja teknologista uudistumista yhdessä yrittäjien, tuottajien, metsänomistajien ja yhteisöjen kanssa.
- **Yritysryhmähankkeet:** Yritysryhmälle, johon kuuluu vähintään 3 ja enintään kymmenen yritystä, tuki voidaan myöntää niin, että tuki kohdennetaan osallistujayrityksille vähämerkityksisenä tukena. Yhteistyöhankkeessa ryhmä yrityksiä kehittää toimintaansa sekä yhteisillä kehittämistoimenpiteillä että yrityskohtaisesti. Tavoitteena voi olla esimerkiksi tuotannollisen yhteistyön kehittäminen, markkinointi- ja myyntiyhteistyön kehittäminen tai tuoteperheen suunnittelu. Yhteistyötä voidaan yritysryhmähankkeessa rakentaa niin, että lopputuloksena voisi olla esim. yrityksiä palvelevan osuuskunnan perustaminen taikka matkailuyritysten vientirenkään käynnistäminen. Tuen saajana eli hankkeen hallinnoijana voi olla kehittämisorganisaatio: neuvontajärjestö, kehittämisyritys tai muu vastaava julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö.
- **Viljelijäryhmähankkeet:** viljelijöiden kehittämisryhmään voi kuulua vähintään 3 ja enintään 10 viljelijää. Yhteistyöhankkeessa ryhmä yrityksiä kehittää toimintaansa sekä yhteisillä kehittämistoimenpiteillä että yrityskohtaisesti. Tavoitteena voi olla esimerkiksi työnteon ja tuotannollisen yhteistyön kehittäminen. Yhteistyön merkitys on tärkeää tarkasteltaessa sekä viljelijöiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia, että mielekkäitä tapoja toteuttaa ympäristönhoitotoimia. Viljelijöiden välinen yhteistyö on taloudellisesti ja sosiaalisesti tärkeää. Viljelijät voivat hyötyä yhteistyöstä säästettyjen kustannusten kautta, minkä lisäksi se edesauttaa innovaatioiden leviämistä ja eri osapuolten oppimista. Yhteistyön avulla myös saavutetaan luottamuksen ja vastavuoroisuuden ilmapiiri, joka puolestaan lisää yhteisöllisyyttä. Tuen saajana eli

hankkeen hallinnoijana voi olla kehittämisorganisaatio: neuvontajärjestö, kehittämisyritys tai muu julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö.

Valmisteluraha

Yritys- ja viljelijäryhmähankkeen perustamiseen, yhteistyökumppaneiden etsimiseen ja hankesuunnitelman valmisteluun liittyviin kustannuksiin voidaan myöntää hakemuksen perusteella tukea kertakorvauksena, jonka suuruus on enintään 5000 euroa. Tuki valmisteluun voidaan myöntää, mikäli tuen hakijalla on aikomus toteuttaa kestävän kehityksen yhteistyön edistämiseen ja luonnonvarojen tehokkaaseen hoitoon liittyvä hanke kansallisissa säädöksissä määriteltyjen ehtojen mukaisesti. Tuki voidaan myöntää valmistelurahan hakijalle, joka osoittaa sen tarpeellisuuden idean kehittelyyn ja kokoonjuoksemiseen. Valmisteluraha on tarkoitettu lyhyeen työskentelyyn ja sille tullaan asettamaan määräaika kansallisessa säädöksessä. Valmistelurahalle asetetaan omat kriteerit kansallisessa säädöksessä. Valmistelurahan tuloksena syntyy aiesopimus tai raportti, miksi idea ei toimikaan.

Tukea ei myönnetä

Tukea ei myönnetä yritysten normaalin toiminnan kustannuksiin eikä yksittäisen yrityksen tuotekehitykseen tai olemassa olevan arvoketjun kasvuun liittyviä hankkeita tai alihankintana suoritettuja tutkimushankkeita.

Toimenpiteessä ei tueta kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista, mutta hankkeilla voidaan suunnitella ja kokeilla uusia toimintamalleja, joilla peruspalvelujen saatavuutta voitaisiin parantaa.

Tukea ei myönnetä yhteistyöhön, jossa on mukana pelkästään tutkimuslaitoksia

Tukea ei myönnetä vaikeuksissa oleville yrityksille.

Koneasemien kone- tai laitehankintoja ei tueta tästä toimenpiteestä.

Tuen vaihteluväli

Tuen osuus voi olla 50–100 % tukikelpoisista kustannuksista.

Jos tuki muodostuu valtiontueksi, noudatetaan ao. valtiontukisäädöksessä asetettuja tukitasoja.

Kehittämishanketukea voidaan myöntää seuraaviin hankkeista aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin:

- 1) palkkaus- ja palkkiokustannukset;
- 2) matkakustannukset;
- 3) ostopalveluiden hankintakustannukset;
- 4) vuokratkustannukset; ja
- 5) muut kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset sekä kustannukset, jotka aiheutuvat lyhytkestoisesta yrityskohtaisesta elinkeinotoiminnan arvioinnista tai testauksesta; tai liittyvät pilottihankkeissa tarvittavien välineiden ja laitteiden poistokustannuksiin siltä osin ja siltä ajalta kuin niitä on käytetty hankkeessa.

Yhteistyö 05 - Yhteistyötoimenpiteet nuorten viljelijöiden ja yritystoiminnan edistämiseksi

Toimenpide vastaa EU:n green deal ja maasuositusten tavoitteisiin laajasti. Päämääränä on edistää nuorten viljelijöiden alalle pääsyä ja kehittää yritystoiminnan toimintamahdollisuuksia maaseutualueilla.

CAP-strategiasetuksen monialainen tavoitetta, jossa päämääränä on alan uudenaikaistaminen edistämällä ja jakamalla tietämystä, innovointia ja digitalisointia maataloudessa ja maaseutualueilla sekä edistämällä niiden käyttöä, edistetään tällä toimenpiteellä.

Toimenpiteessä tuetaan kehittämishankkeiden toteuttamista. Hankkeilla edistetään nuorten viljelijöiden alalle pääsyä ja ratkaisujen löytymistä yhteistyön avulla. Hankkeilla edistetään sukupolvenvaihdoksiin ja omistajanvaihdoksiin liittyvää yhteistyötä ja käytäntöön kytkeytyvää tutkimusta, tuotekehitystä, innovaatioiden valmistelua ja käyttöönottoa, laatua, logistiikkaa, kustannustehokkuutta sekä tehostetaan tuotantoprosesseja ja markkinoiden toimivuutta sekä uusien ratkaisujen löytymistä mm. lisäämällä asiantuntemusta, kansainvälistä ja yli sektorirajojen tapahtuvaa yhteistyötä. Yhteistyöhankkeilla voidaan myös suunnitella, selvittää tai kehittää uusia ratkaisuja, joilla parannetaan nuorten viljelijöiden ja muiden yrittäjien toimintamahdollisuuksia ja yhteistyötä nyt ja tulevaisuudessa.

Omistajanvaihdoksia ovat yrityskaupat ja sukupolvenvaihdokset. Sukupolvenvaihdos on omistajanvaihdosten erikoistapaus ja usein perheyriyksissä riskialttein ja siksi suunnitelmallisuutta vaativa tapahtuma. Suomalaisista yrityksistä 80 % on perheyriyksiä, joiden toiminnassa jatkuvuus yli sukupolvien on keskeinen osa yritysten toimintakulttuuria, jossa yhdistyvät perhe, omistajuus ja liiketoiminta.

Pk-yritysten roolia T&K-toiminnassa on vahvistettava. Toimenpiteellä vahvistetaan maaseutuyritysten yhteistyötä ja panostuksia innovaatioihin sekä tuotteiden ja tuotannon kehitykseen. Yhteistyötä tarvitaan myös laajemmin yli aluerajojen ja yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuuksia rakentamalla. Liiketoiminnan mahdollisuudet lisääntyvät uusien tuotantomenetelmien ja liiketoimintamallien sekä ansaintalogiikoiden käyttöönoton avulla. Kehitystä tukee tutkimustieto sekä digitalisaation hyödyntäminen. Uudet yritysmuodot ja kumppanuusajattelu voivat tuoda mahdollisuuksia alalle tuloon myös maatalouden ulkopuolelta. Toimenpiteellä voidaan vahvistaa ja täydentää alueellisten EIP-hankkeiden eli innovaatioryhmien toimia.

Elinkeinorakenteen uudistaminen ja monipuolistaminen ovat välttämätön vastaus maaseudulla tapahtuvaan rakennemuutokseen.

Tukea voidaan myöntää uusien tuotteiden, palvelujen, käytäntöjen, menetelmien ja tekniikoiden kehittämiseen maataloudessa, metsätaloudessa, elintarvikealalla ja muissa maaseudun yrityksissä. Hankkeilla voi lisäksi toteuttaa selvityksiä tai uuden toiminnan tai tuotteen testaamista todellisessa toimintaympäristössä.

AKIS-kokonaisuutta voidaan edistää valtakunnallisilla, paikallisilla ja alueellisilla yhteistyöhankkeilla.

Yhteistyö- ja innovaatiohankkeiden tavoitteena on tukea tietämyksen siirtoa ja innovaatioiden syntymistä maaseudulla sen kaikkien elinkeinojen liiketoiminnan ja kilpailukyvyyn ja yrittäjien hyvinvoinnin edistämiseksi. Toimenpide on keskeinen innovatiivisen kehityksen ja digitalisaation edistämisessä.

Toimenpiteen tavoitteena on lisätä maaseutualueiden kestävyttä ja elinvoimaisuutta yrittämisen ja työntekeksen näkökulmista.

Toimet tukevat CAP-suunnitelman toimenpiteiden tavoitteiden saavuttamista.

Yhteistyö- ja innovaatiohankkeiden teemoina voi olla esimerkiksi:

- Nuorten viljelijöiden yhteistyön lisääminen ja nuorten viljelijöiden aktivoiminen.
- Yhteisten ratkaisujen löytäminen, kumppanuus

- Sukupolvenvaihdosten hyvät käytännöt ja verkostot ja niiden hyödyntäminen.
- Mikroyritysten hankkeet yhteisten työprosessien järjestämiseksi sekä tilojen ja resurssien jakamiseksi, niin, että niiden kilpailukyky kehittyy.
- Horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö toimitusketjun toimijoiden välillä esim. elintarvikealalla ja energiantuotannossa
- Uusien tuotteiden, käytäntöjen, menetelmien ja tekniikoiden kehittäminen. Hanke voi sisältää esimerkiksi uuden tuotteen, toimintamallin tai menetelmän edellyttämät suunnitelmat ja selvitykset sekä toimivuutta varmistavan toteutettavuustutkimuksen ja pilotoinnin.
- Digitalisaation edistäminen: Osaaminen, innovaatiot ja tiedon fiksi hyödyntäminen ovat digitalouden ja mm. älymaatalouden perusta. Digitaalisuus, tiedon hyödyntäminen, uusi teknologia ja tekoälyratkaisut ovat keskeisiä muutoksen työkaluja.
- Toimitusketjujen toimivuus: Kumppanuuden merkitys on suuri esim. pienille maataloille ja muille pienille yrityksille. Esimerkiksi lähiruokahankkeet auttavat vahvistamaan maataloustuotannon keskeisiä elementtejä kestäväillä tavoilla. Toimimalla yhdessä liikeyritykset, jotka osallistuvat lähiruokaprojekteihin, voivat löytää uusia keinoja lisätä myyntiään ja kiinnittää uudenlaisten asiakkaiden huomion. Paikallisten maatalouden, matkailun ja ruoantuotannon alojen välisiä yhteyksiä voidaan vahvistaa.
- Lyhyet toimitusketjut tuovat mukanaan myös moninaisia kehitysetuja maaseutuyrityksille. Esimerkiksi, kun toimitusketjussa on mukana vähemmän yrityksiä raaka-aineen tuottajan ja loppuasiakkaan välissä, tuottajat saavat paremman hinnan. Välikäsien pienempi määrä tuo mukanaan kustannussäästöjä asiakkaille ja jokaiselle paremmin saatavilla olevan tiedon siitä mistä raaka-aineet ovat peräisin. Suoramyynnit (alkutuottajalta suoraan loppuasiakkaalle) ovat lyhyin tuotantoketju.
- Nuorten viljelijöiden kumppanuuden edistäminen: Toimimalla yhdessä yritykset voivat löytää uusia keinoja lisätä toimintansa tuloksellisuutta ja kestävää tehokkuutta.
- Maatalouden, matkailun ja ruoantuotannon alojen välisiä yhteyksiä voidaan vahvistaa.
- Kumppanuusmaatalouden ja koneiden ja laitteiden yhteiskäytön edistäminen vähentää kustannuksia ja riskejä yksittäisen yrittäjän osalta.
- Uuden tuotteen, toimintamallin tai menetelmän edellyttämät suunnitelmat, selvitykset sekä toimivuutta varmistava toteutettavuustutkimus ja pilotointi sekä mahdollinen demonstraatiohanke.

Tuensaaja

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan avustuksenahankkeen toteuttajalle. Tuensaajana voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt.

Tukikelpoisuusedellytykset

Tukea voidaan myöntää yhteistyöhankkeeseen, jossa yhteistyöhön osallistuu vähintään kaksi toimijaa. Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa.

Hanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen.

Yhteistyöryhmiä voidaan perustaa ja hankkeita voidaan toteuttaa paikallisina ja alueellisina (seutukunnasta noin maakunnan aluetta vastaaviksi), alueiden välisinä, ohjelma-alueen laajuisina tai EU:n sisäisinä kansainvälisinä hankkeina.

Hankkeet voivat kestää enintään 5 vuotta.

Yhteistyön muodot

- **Kahden tai useamman osapuolen yhteishankkeet:** Kehittämishankkeet toteutetaan kahden tai useamman osapuolten yhteishankkeina, jotka eivät hyödytä vain yhtä yritystä tai tapahtu

alihankintana vaan aitona yhteistyönä. Yhteistyötä edistävillä hankkeilla tavoitellaan käytännön uudistuksia ja ratkaisuja, uusia tuotteita ja menetelmiä ja teknologista uudistumista yhdessä yrittäjien, tuottajien, metsänomistajien ja yhteisöjen kanssa.

- **Yritysryhmähankkeet:** Yritysryhmälle, johon kuuluu vähintään 3 ja enintään kymmenen yritystä, tuki voidaan myöntää niin, että tuki kohdennetaan osallistujayrityksille vähämerkityksisenä tukena. Yhteistyöhankkeessa ryhmä yrityksiä kehittää toimintaansa sekä yhteisillä kehittämistoimenpiteillä että yrityskohtaisesti. Tavoitteena voi olla esimerkiksi tuotannollisen yhteistyön kehittäminen, markkinointi- ja myyntiyhteistyön kehittäminen tai tuoteperheen suunnittelu. Yhteistyötä voidaan yritysryhmähankkeessa rakentaa niin, että lopputuloksena voisi olla esim. yrityksiä palvelevan osuuskunnan perustaminen taikka matkailuyritysten vientirenkkaan käynnistäminen. Tuen saajana eli hankkeen hallinnoijana voi olla kehittämisorganisaatio: neuvontajärjestö, kehittämisyritys tai muu vastaava julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö.
- **Viljelijäryhmähankkeet:** viljelijöiden kehittämisryhmään voi kuulua vähintään 3 ja enintään 10 viljelijää. Yhteistyöhankkeessa ryhmä yrityksiä kehittää toimintaansa sekä yhteisillä kehittämistoimenpiteillä että yrityskohtaisesti. Tavoitteena voi olla esimerkiksi työnteon ja tuotannollisen yhteistyön kehittäminen. Yhteistyön merkitys on tärkeää tarkasteltaessa sekä viljelijöiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia, että mielekkäitä tapoja toteuttaa ympäristöhoitotoimia. Viljelijöiden välinen yhteistyö on taloudellisesti ja sosiaalisesti tärkeää. Viljelijät voivat hyötyä yhteistyöstä säästettyjen kustannusten kautta, minkä lisäksi se edesauttaa innovaatioiden leviämistä ja eri osapuolten oppimista. Yhteistyön avulla myös saavutetaan luottamuksen ja vastavuoroisuuden ilmapiiri, joka puolestaan lisää yhteisöllisyyttä. Tuen saajana eli hankkeen hallinnoijana voi olla kehittämisorganisaatio: neuvontajärjestö, kehittämisyritys tai muu julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö.

Valmisteluraha

Yritys- ja viljelijäryhmähankkeen perustamiseen, yhteistyökumppaneiden etsimiseen ja hankesuunnitelman valmisteluun liittyviin kustannuksiin voidaan myöntää hakemuksen perusteella tukea kertakorvauksena, jonka suuruus on enintään 5000 euroa. Tuki valmisteluun voidaan myöntää, mikäli tuen hakijalla on aikomus toteuttaa nuorten viljelijöiden ja/tai muun maaseudun yritystoiminnan yhteistyön edistämiseen liittyvä hanke kansallisissa säädöksissä määriteltyjen ehtojen mukaisesti. Tuki voidaan myöntää valmistelurahan hakijalle, joka osoittaa sen tarpeellisuuden idean kehittelyyn ja kokoonjuoksemiseen. Valmisteluraha on tarkoitettu lyhyeen työskentelyyn ja sille tullaan asettamaan määräaika kansallisessa säädöksessä. Valmistelurahalle asetetaan omat kriteerit kansallisessa säädöksessä. Valmistelurahan tuloksena syntyy aiesopimus tai raportti, miksi idea ei toimikaan.

Tukea ei myönnetä

Tukea ei myönnetä yritysten normaalin toiminnan kustannuksiin eikä yksittäisen yrityksen tuotekehitykseen tai olemassa olevan arvoketjun kasvuun liittyviä hankkeita tai alihankintana suoritettuja tutkimushankkeita.

Toimenpiteessä ei tueta kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista, mutta hankkeilla voidaan suunnitella ja kokeilla uusia toimintamalleja, joilla peruspalvelujen saatavuutta voitaisiin parantaa.

Tukea ei myönnetä yhteistyöhön, jossa on mukana pelkästään tutkimuslaitoksia

Tukea ei myönnetä vaikeuksissa oleville yrityksille.

Lisäksi hanketta koskevan valtioneuvoston päätöksen ehtoja tulee noudattaa.

Koneasemien kone- tai laitehankintoja ei tueta tästä toimenpiteestä.

Tuen vaihteluväli

Tuen osuus voi olla 50–100 % tukikelpoisista kustannuksista.

Jos tuki muodostuu valtiontueksi, noudatetaan ao. valtiontukisäädöksessä asetettuja tukitasoja.

Kehittämishanketukea voidaan myöntää seuraaviin hankkeesta aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin:

- 1) palkkaus- ja palkkiokustannukset;
- 2) matkakustannukset;
- 3) ostopalveluiden hankintakustannukset;
- 4) vuokrakustannukset; ja
- 5) muut kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset sekä kustannukset jotka
 - liittyvät menekinedistämistoimiin, jotka koskevat lyhyitä toimitusketjuja, paikallisten markkinoiden kehittämistä tai maaseutumatkailua;
 - aiheutuvat lyhytkestoisesta yrityskohtaisesta elinkeinotoiminnan arvioinnista tai testauksesta; tai
 - liittyvät pilottihankkeissa tarvittavien välineiden ja laitteiden poistokustannuksiin siltä osin ja siltä ajalta kuin niitä on käytetty hankkeessa.

Yhteistyö 06 - Yhteistyötoimet sosioekonomisen rakenteen kehittämiseksi

Toimenpide vastaa EU:n pitkän aikavälin maaseutuvision tavoitteisiin laajasti. Päämääränä on edistää maaseutualueiden työllisyyttä, kasvua, sukupuolten välistä tasa-arvon, sosiaalista osallisuutta sekä kehittää biotalouden ja kestävä metsätalouden tulevaisuutta.

Toimenpiteessä tuetaan kehittämishankkeiden toteuttamista toimialasta riippumatta. Hankkeilla edistetään käytäntöön kytkeytyvää tutkimusta, tuotekehitystä, innovaatioiden valmistelua ja käyttöönottoa, laatua, logistiikkaa, kustannustehokkuutta sekä tehostetaan tuotantoprosesseja ja markkinoiden toimivuutta sekä uusien ratkaisujen löytymistä mm. lisäämällä asiantuntemusta, kansainvälistä ja yli sektorirajojen tapahtuvaa yhteistyötä.

Toimenpiteessä tuetaan työllisyyden, kasvun, sukupuolten välisen tasa-arvon, sosiaalisen osallisuuden edistämistä maaseudulla. Tukea voidaan kohdentaa biotalouden innovaatioyhteistyön rakentamiseen. Yhteistyöhankkeilla voidaan myös suunnitella, selvittää tai kehittää uusia ratkaisuja, joilla parannetaan maaseutuväestölle ja yrittäjille suunnattujen palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta ja parannetaan maaseudulla asumisen ja yrittämisen mahdollisuuksia, huomioiden monipaikkaisuus ja etätyön ja paikkariippumattoman työn tekemisen mahdollisuudet.

Metsätalouteen haetaan innovatiivisia ja kestäviä ratkaisuja. Metsä ja puu toimivat perustana mm. moninaiselle kestävästi toimivalle ja innovoivalle teollisuudelle. Metsien merkitys on suuri myös ilmastonmuutoksen torjunnassa ja veden kiertokulussa. Toimenpiteessä tuetaan metsätalouden kestävien ratkaisujen hakemista ja toimijoiden verkottamista.

Toimenpiteessä edistetään koneasemien ja konerenkaiden suunnittelua, yhteistyötä ja perustamista sekä koneiden ja laitteiden yhteiskäyttöä, maatilakumppanuuksia ja kumppanuusmaataloutta ja green care –toiminnan kehittämistä. Matkailun ja luontopohjaisten palvelujen kehittäminen monipuolistavat maaseudun elinkeinoja ja palveluja. Toimenpiteessä lisätään alan toimijoiden yhteistyötä ja uusi kumppanuuksia.

Yhteistyö- ja innovaatiohankkeiden tavoitteena on tukea tietämyksen siirtoa ja innovaatioiden syntymistä maaseudulla sen kaikkien elinkeinojen liiketoiminnan ja kilpailukyvyyn ja yrittäjien hyvinvoinnin edistämiseksi. Toimenpide on keskeinen innovatiivisen kehityksen ja digitalisaation edistämisessä.

Toimenpiteen tavoitteena on lisätä maaseutualueiden kestävyyttä ja elinvoimaisuutta niin yrittämisen, työtekemisen kuin asumisen näkökulmista.

Sukupuolten välistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta laajemminkin voidaan edistää yhteistyöhankkeilla. Tasa-arvoa voidaan edistää kohdennetuilla toimilla, jotka keskittyvät tiettyyn näkökulmaan, aihealueeseen tai kohderyhmään koskien esimerkiksi naisten, vanhusten, maahanmuuttajien tai vähemmistöjen tilanteen edistämistä.

Toimet tukevat CAP-suunnitelman toimenpiteiden tavoitteiden saavuttamista.

Yhteistyö- ja innovaatiohankkeiden teemoina voi olla mm:

- Matkailualan yhteiset kehittämis- ja markkinointihankkeet, joissa lisätään yhteistyötä ja verkostoitumista ja tietoa jaetaan laajasti. Kansainväliset yhteistyöhankkeet Itämeren ja EU:n alueella.
- Horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö toimitusketjun toimijoiden välillä esim. kestävä metsätalouden kehittämiseksi, yrittämisen turvallisuuden ja varautumisen kehittämiseksi.
- Uusien tuotteiden, toimintamallien käytäntöjen, menetelmien ja tekniikoiden kehittäminen Hanke voi sisältää esimerkiksi uuden tuotteen, toimintamallin tai menetelmän edellyttämät suunnitelmat ja selvitykset sekä toimivuutta varmistavan toteutettavuustutkimuksen ja pilotoinnin, kun ne liittyvät maaseudun sosioekonomisen rakenteen vahvistamiseen ja tiedot jaetaan laajasti. Esimerkiksi

luonnon terveyttä edistävien ja hyvinvointia lisäävien hoito- ja elämyspalveluiden kehittäminen, tuotteistamiseen ja markkinointiin liittyvä yhteistyö.

- Digitalisaation edistäminen: Osaaminen, innovaatiot ja tiedon fiksi hyödyntäminen ovat digitalouden perusta. Digitaalisuus, tiedon hyödyntäminen, uusi teknologia ja tekoälyratkaisut ovat keskeisiä muutoksen työkaluja.
- Uudet ratkaisut palveluiden saavuttamiseen maaseutualueilla. Eri toimijoiden yhteistyö ja kokeilut.
- Biotalousalan kumppanuuden edistäminen: Kumppanuuden lähestymistapa on osoittautunut tehokkaaksi maaseudun kehittämisen välineeksi. Toimimalla yhdessä yritykset voivat löytää uusia keinoja lisätä myyntiään ja kiinnittää uudenlaisten asiakkaiden huomion. Kumppanuusmaatalouden ja koneiden ja laitteiden yhteiskäytön edistäminen vähentää kustannuksia ja riskejä yksittäisen yrittäjän osalta. Kumppanuusmaataloudessa tuottajat ja kuluttajat jakavat viljelyyn luonnollisesti liittyviä riskejä.
- Bio- ja kiertotalouden keskeisiä kehittämiskohteita ovat resurssitehokkuus, sivuvirtojen ja jätteiden käsittely, uudet raaka-aineet ja uusiutuvan energiantuotannon edistäminen ja sen käytön lisääminen yrityksissä. On tarpeen kohdentaa rahoitusta metsäalan palvelumarkkinoiden kasvuun, alan tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen. Tarvetta on myös biojalostamoiden yhteistyön lisäämiselle pienten ja suurten yritysten kesken. Kehittämistarpeita on mm. maaseudun biomateriaalien kestävässä jalostuksessa ja käytössä, resurssitehokkuudessa, hajautetun uusiutuvan energian tuotannossa, logistiikassa ja käytössä, ravinnekierrossa, uusien korkean arvon tuotteiden tuotannossa sekä luontoon kytkeytyvissä palveluissa. Lisäksi on tarpeen kiinnittää huomiota metsien ja luonnon uusiin käyttömuotoihin, kuten matkailu- ja virkistyspalveluihin, ja niiden yhteensovittamiseen. Tarve vähentää negatiivisia ympäristövaikutuksia ja vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä sekä ilmasto- että taloudellisista ja huoltovarmuussyistä edellyttää merkittävää panostusta uusien teknologisten ratkaisujen kehittämiseen, uusiin prosessi ja logistiikkaratkaisuihin sekä uusiutuvien energialähteiden monipuoliseen hyväksikäyttöön.
- Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävät yhteistyöhankkeet.

Tuensaaja

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan avustuksena hankkeen toteuttajalle. Tuensaajana voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt.

Tukikelpoisuusedellytykset

Tukea voidaan myöntää yhteistyöhankkeeseen, jossa yhteistyöhön osallistuu vähintään kaksi toimijaa. Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa.

Hanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen.

Yhteistyöryhmiä voidaan perustaa ja hankkeita voidaan toteuttaa paikallisina ja alueellisina (seutukunnasta noin maakunnan aluetta vastaaviksi), alueiden välisinä, ohjelma-alueen laajuisina tai EU:n sisäisinä kansainvälisinä hankkeina.

Hankkeet voivat kestää enintään 5 vuotta.

Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehtävä työ (luontoissuoritus) voidaan hyväksyä osana yksityistä rahoitusta yleishyödyllisissä / yhteisöhankeissa kansallisessa lainsäädännössä määritellyin ehdoin. Yleisasetuksen artiklan 53 ja 67 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

Yhteistyön muodot

- **Kahden tai useamman osapuolen yhteishankkeet:** Kehittämishankkeet toteutetaan kahden tai useamman osapuolten yhteishankkeina, jotka eivät hyödytä vain yhtä yritystä tai tapahtu alihankintana vaan aitona yhteistyönä. Yhteistyötä edistävillä hankkeilla tavoitellaan käytännön uudistuksia ja ratkaisuja, uusia tuotteita ja menetelmiä ja teknologista uudistumista yhdessä yrittäjien, tuottajien, metsänomistajien ja yhteisöjen kanssa.
- **Yritysryhmähankkeet:** Yritysryhmälle, johon kuuluu vähintään 3 ja enintään kymmenen yritystä, tuki voidaan myöntää niin, että tuki kohdennetaan osallistujayrityksille vähämerkityksisenä tukena. Yhteistyöhankkeessa ryhmä yrityksiä kehittää toimintaansa sekä yhteisillä kehittämistoimenpiteillä että yrityskohtaisesti. Tavoitteena voi olla esimerkiksi tuotannollisen yhteistyön kehittäminen, markkinointi- ja myyntiyhteistyön kehittäminen tai tuoteperheen suunnittelu. Yhteistyötä voidaan yritysryhmähankkeessa rakentaa niin, että lopputuloksena voisi olla esim. yrityksiä palvelevan osuuskunnan perustaminen taikka matkailuyritysten vientirenkaan käynnistäminen. Tuen saajana eli hankkeen hallinnoijana voi olla kehittämisorganisaatio: neuvontajärjestö, kehittämisyritys tai muu vastaava julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö.
- **Viljelijäryhmähankkeet:** viljelijöiden kehittämisryhmään voi kuulua vähintään 3 ja enintään 10 viljelijää. Yhteistyöhankkeessa ryhmä yrityksiä kehittää toimintaansa sekä yhteisillä kehittämistoimenpiteillä että yrityskohtaisesti. Tavoitteena voi olla esimerkiksi työnteon ja tuotannollisen yhteistyön kehittäminen. Yhteistyön merkitys on tärkeää tarkasteltaessa sekä viljelijöiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia, että mielekkäitä tapoja toteuttaa ympäristöhoitotoimia. Viljelijöiden välinen yhteistyö on taloudellisesti ja sosiaalisesti tärkeää. Viljelijät voivat hyötyä yhteistyöstä säästettyjen kustannusten kautta, minkä lisäksi se edesauttaa innovaatioiden leviämistä ja eri osapuolten oppimista. Yhteistyön avulla myös saavutetaan luottamuksen ja vastavuoroisuuden ilmapiiri, joka puolestaan lisää yhteisöllisyyttä. Tuen saajana eli hankkeen hallinnoijana voi olla kehittämisorganisaatio: neuvontajärjestö, kehittämisyritys tai muu julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö.

Valmisteluraha

Yritys- ja viljelijäryhmähankkeen perustamiseen, yhteistyökumppaneiden etsimiseen ja hankesuunnitelman valmisteluun liittyviin kustannuksiin voidaan myöntää hakemuksen perusteella tukea kertakorvauksena, jonka suuruus on enintään 5000 euroa. Tuki valmisteluun voidaan myöntää, mikäli tuen hakijalla on aikomus toteuttaa maaseudun sosioekonomisen yhteistyön edistämiseen liittyvä hanke kansallisissa säädöksissä määriteltyjen ehtojen mukaisesti. Tuki voidaan myöntää valmistelurahan hakijalle, joka osoittaa sen tarpeellisuuden idean kehittelyyn ja kokoonjuoksemiseen. Valmisteluraha on tarkoitettu lyhyeen työskentelyyn ja sille tullaan asettamaan määräaika kansallisessa säädöksessä. Valmistelurahalle asetetaan omat kriteerit kansallisessa säädöksessä. Valmistelurahan tuloksena syntyy aiesopimus tai raportti, miksi idea ei toimikaan.

Tukea ei myönnetä

Tukea ei myönnetä yritysten normaalin toiminnan kustannuksiin eikä yksittäisen yrityksen tuotekehitykseen tai olemassa olevan arvoketjun kasvuun liittyviä hankkeita tai alihankintana suoritettuja tutkimushankkeita.

Toimenpiteessä ei tueta kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista mutta hankkeilla voidaan suunnitella ja kokeilla uusia toimintamalleja, joilla peruspalvelujen saatavuutta voitaisiin parantaa.

Tukea ei myönnetä yhteistyöhön, jossa on mukana pelkästään tutkimuslaitoksia

Tukea ei myönnetä vaikeuksissa oleville yrityksille.

Lisäksi hanketta koskevan valtiontukisäädöksen ehtoja tulee noudattaa.

Koneasemien kone- tai laitehankintoja ei tueta tästä toimenpiteestä.

Tuen vaihteluväli

Tuen osuus voi olla 50–100 % tukikelpoisista kustannuksista.

Jos tuki muodostuu valtiontueksi, noudatetaan ao. valtiontukisäädöksessä asetettuja tukitasoja.

Kehittämishanketukea voidaan myöntää seuraaviin hankkeesta aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin:

- 1) palkkaus- ja palkkiokustannukset;
- 2) matkakustannukset;
- 3) ostopalveluiden hankintakustannukset;
- 4) vuokrakustannukset; ja
- 5) muut kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset sekä kustannukset jotka
 - liittyvät menekinedistämistoimiin, jotka koskevat lyhyitä toimitusketjuja, paikallisten markkinoiden kehittämistä tai maaseutumatkailua;
 - aiheutuvat lyhytkestoisesta yrityskohtaisesta elinkeinotoiminnan arvioinnista tai testauksesta; tai
 - liittyvät pilottihankkeissa tarvittavien välineiden ja laitteiden poistokustannuksiin siltä osin ja siltä ajalta kuin niitä on käytetty hankkeessa.

Yhteistyö 07 - Älykäs kylä -yhteistyöhankkeet

EU:n toimet älykkäille kylille on Euroopan komission huhtikuussa 2017 käynnistämä aloite, jossa panostetaan tulevaisuuden kyliin ja halutaan huomioida digitalisaatiota edistävien investointien, saavutettavuuden ja osaamisen tukeminen. Aloitteessa kannustetaan löytämään aivan uusia ja keskenään risteäviä polkuja maaseudun kehittämisen, tutkimuksen, liikenteen, energian ja digitaalisen kehityksen osalta. EU:n komission ja parlamentin määritelmä älykkäälle kylälle: Älykkäät kylät ovat maaseutualueiden yhteisöjä, jotka käyttävät innovatiivisia ratkaisuja parantaakseen kestävyytään ja resilienssiään paikallisten vahvuuksien ja mahdollisuuksien pohjalta. He luottavat osallistavaan lähestymistapaan kehittääkseen ja pannakseen täytäntöön strategiansa parantaakseen taloudellisia, sosiaalisia ja/tai ympäristöolojaan erityisesti ottamalla käyttöön digitaalitekniikan tarjoamia ratkaisuja.

Älykkäät kylät hyötyvät yhteistyöstä ja muiden yhteisöjen ja toimijoiden kanssa maaseudulla ja kaupunkialueilla. Digitaalisuus, tiedon hyödyntäminen, uusi teknologia ja tekoälyratkaisut ovat keskeisiä muutoksen työkaluja. Kyseessä on strateginen kehittämisen väline ja se voi liittyä kaikkiin kestävä kehityksen teemoihin ja niiden innovaatioihin. Hankkeilla voi suunnitella pitkän aikavälin toteutuksia ja se vastaa myös EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiion tavoitteisiin. Älykkään kylän hankkeessa on mukana vähintään kaksi eri osapuolta eli kumppania. Ryhmän toiminnan ja idean kehittelyn kannalta on kuitenkin parempi, jos mukana olisi useampia henkilöitä ja organisaatioita. Yksi mukana olevista kumppaneista toimii hankkeen vastuullisena toteuttajana, jolle tuki myönnetään.

Älykkäiden kylien hankkeilla on tarkoitus edistää kylän tai kunnan elinvoimaa hyvin konkreettisesti. Kylä tai kunta voi etsiä apua esim. oppilaitoksista tai tutkimuslaitoksista tai muusta asiantuntijaorganisaatiosta ja he yhdessä etsivät ratkaisuja haasteisiinsa ja rakentavat vastauksia. Kumppanina voi olla myös toinen kylä tai kunta. Hankkeissa rakennetaan yhteinen suunnitelma (strategia) ja sen käytännön toteutus.

Älykkäiden kylien suunnitelmaan (strategiaan) liittyvät investoinnit toteutetaan erikseen. Hankkeessa voidaan ratkaista joku täsmähaaste tai siinä voidaan ratkaista useita haasteita, haaste kerrallaan. Hankkeissa voidaan toteuttaa kokeiluja ja jakaa niistä tietoa muille kylille ja kunnille ja alueille. Toisilta oppiminen ja kokemusten jakaminen lisää panostusten tehokkuutta.

Digitalisaatio on myös älykkäiden kylien kehittämisessä läpileikkaavassa asemassa – vaikkei kyse olekaan pelkästään siitä. Älykäs sopeutuminen tuo omat mahdollisuutensa kehitykseen.

Toimenpide vastaa EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiion tavoitteisiin laajasti.

Älykkäiden kylien hankkeiden teemoja ovat läpileikkaavina digitalisaatio ja innovaatiot.

Toimet tukevat CAP-suunnitelman toimenpiteiden tavoitteiden saavuttamista.

Älykkäiden kylien hankkeiden teemoja on tarkennettu kestävä kehityksen teemojen mukaisesti ja näiden lisäksi läpileikkaavina on digitaalinen teknologia ja innovaatiot.

Taloudelliset innovaatiot - investoinnit ja toimenpiteet nousevien arvoketjujen ja paikallisten taloudellisten klusterien (sekä maatalouden että muun maaseudun toimialojen) tukemiseksi, jotka perustuvat paikallisiin hyödykkeisiin (kierto- ja biotalous, älykkäät turistikohdeet jne.). Älykkäät liikenne- ja logistiikkaratkaisut, älykkäät paikalliset palvelut ja palveluketjut sekä älykkäät ruokaketjut, digitalisointi ja yritysten yhteistyö, maatilojen älykkäät strategiat ja yhteistyö. Laajakaistayhteydet ja niihin liittyvä yritysten digiloikka. Erilaiset mallit yrityksille (esimerkiksi sosiaalinen yrittäjyys), monipaikkaisuus, paikkariippumattoman työnteon mahdollisuudet. Älykäs sopeutuminen.

Sosiaaliset - innovaatiot kestävien ja laadukkaiden palvelujen ja kestävä toiminnan mahdollistamiseksi. Mm. sosiaalisten ja kulttuuripalvelujen varmistaminen. Panostus tulevaisuuden taitoihin. Kaupunkien ja

maaseudun yhteydet ja yhteistyö. Kestävä hyvinvointi: vältetään segregatiota ja eriarvoisuutta ihmisten välillä, parannetaan maahanmuuttajien ja muiden uusien tulijoiden kotouttamista, yhteisöä, elinoloja, kulttuuria, turvallisuutta. Tietämys, tieto - myös hiljainen tieto - kylistä toiminnassa.

Monipalvelukeskukset, etäopiskelupisteet.

Ympäristö - innovaatiot resurssitehokkuuden parantamiseksi, paikallisten energiayhteisöjen luomiseksi, hiilijalanjäljen vähentämiseksi, biologisen monimuotoisuuden lisäämiseksi sekä ympäristövarojen suojelemiseksi. Asukkaat, kunnan viranomaiset, yrityssektorin edustajat, tutkimuslaitokset ja asiantuntijat työskentelevät yhdessä kehittääkseen ja räätälöidäkseen uusia kustannustehokkaita ratkaisuja päästöjen vähentämiseksi, etenkin kuljetuksen, asumisen ja ruuan yhteydessä. Vähähiiliset kylät: bio- ja kiertotalous, kestävä ruoantuotanto ja paikallinen ruoka.

Toimenpide yhteensovitetaan Leader-rahoituksen kanssa alueellisten ELY-keskusten ja Leader-ryhmien yhteistyöasiakirjassa.

Tuensaaja

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan avustuksena hankkeen toteuttajalle. Tuensaajana voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, kuten yhdistykset, kunnat, yhdistykset, järjestöt ja osuuskunnat.

Tukikelpoisuusedellytykset

Tukea voidaan myöntää yhteistyöhankkeeseen, jossa yhteistyöhön osallistuu vähintään kaksi toimijaa. Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa.

Hanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen.

Yhteistyöryhmiä voidaan perustaa ja hankkeita voidaan toteuttaa paikallisina ja alueellisina (seutukunnasta noin maakunnan aluetta vastaaviksi) sekä alueiden välisinä. Älykkäillä kylillä voidaan edistää myös kansainvälistä yhteistyötä muiden EU-maiden kanssa.

Hankkeet voivat kestää enintään 5 vuotta.

Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehtävä työ (luontoissuoritus) voidaan hyväksyä osana yksityistä rahoitusta yleishyödyllisissä / yhteisöhankeissa kansallisessa lainsäädännössä määritellyin ehdoin. Yleisasetuksen artiklan 53 ja 67 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

Valmisteluraha

Älykkäät kylät hankkeen perustamiseen, yhteistyökumppaneiden etsimiseen ja hankesuunnitelman valmisteluun liittyviin kustannuksiin voidaan myöntää hakemuksen perusteella tukea kertakorvauksena, jonka suuruus on enintään 5000 euroa. Tuki valmisteluun voidaan myöntää, mikäli tuen hakijalla on aikomus toteuttaa älykäs kylä-hanke, jonka idea perustuu olemassa olevaan, käytännön tarpeeseen. Älykkäät kylät – hankkeen valmistelurahan tarkoitus on testata hankkeen tarvetta suhteessa sen tavoitteeseen ja testata toimijoiden sitoutumista ja hankkeen toteutettavuutta. Valmistelurahan kertakorvauksen perusteena on aiesopimus / aiekumppanuus älykkään kylän strategian tai hankkeen pohjaksi. Valmistelurahan tuloksena syntyy aiesopimus tai raportti, miksi idea ei toimikaan.

Yhteistyön muodot

Kahden tai useamman osapuolen yhteishankkeet: Kehittämishankkeet toteutetaan kahden tai useamman osapuolten yhteishankkeina, jotka eivät hyödytä vain yhtä yritystä tai tapahtumaa alihankintana vaan aitoa yhteistyönä. Yhteistyötä edistävillä hankkeilla tavoitellaan käytännön uudistuksia ja ratkaisuja, uusia tuotteita ja menetelmiä ja teknologisia uudistumista.

Tukea ei myönnetä

Tukea ei myönnetä yritysten normaalin toiminnan kustannuksiin eikä yksittäisen yrityksen tuotekehitykseen tai olemassa olevan arvoketjun kasvuun liittyviä hankkeita tai alihankintana suoritettuja tutkimushankkeita.

Toimenpiteessä ei tueta kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista, mutta hankkeilla voidaan suunnitella ja kokeilla uusia toimintamalleja, joilla peruspalvelujen saatavuutta voitaisiin parantaa.

Tukea ei myönnetä yhteistyöhön, jossa on mukana pelkästään tutkimuslaitoksia

Tukea ei myönnetä vaikeuksissa oleville yrityksille.

Lisäksi hanketta voivat koskea valtioneuvoston päätösten ehdot.

Tuen vaihteluväli tuensaajan tasolla

Tuen osuus voi olla 50–100 % tukikelpoisista kustannuksista.

Kehittämishanketukea voidaan myöntää seuraaviin hankkeista aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin:

- 1) palkkaus- ja palkkiokustannukset;
- 2) matkakustannukset;
- 3) ostopalveluiden hankintakustannukset;
- 4) vuokrakustannukset; ja
- 5) muut kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset, mukaan luettuna kustannukset, jotka liittyvät pilottihankkeissa tarvittavien välineiden ja laitteiden poistokustannuksiin siltä osin ja siltä ajalta kuin niitä on käytetty hankkeessa.

Hankkeeseen liittyvään investointiin tuki haetaan erikseen.

Koulutus

Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, jotka parantavat yhteen tai useampaan CAP-suunnitelman erityistavoitteisiin liittyvää osaamista. Toimenpide kattaa relevantit toimet, joilla edistetään koulutuksen saatavuutta. Tukea voidaan myöntää maatalouden, metsätalouden ja maaseudun yritysten ja yhteisöjen ja asukkaiden osaamisen lisäämiseen sekä luonnon, ympäristön ja ilmaston suojeluun liittyvään tiedon lisäämiseen.

Koulutushankkeet ovat ratkaisevan tärkeitä maaseutualueiden talouskasvun ja sosiaalisen kehityksen edistämiseksi sekä maa- ja metsätilojen kestävyys, kilpailukyvyyn, resurssitehokkuuden ja ympäristönsuojelun parantamiseksi. Lisäksi toimenpide auttaa lisäämään maatalouden ja tutkimuksenvälisiä yhteyksiä.

Koulutustoimien on edistettävä yhden tai useamman erityistavoitteen saavuttamista ja ovat erityisen tärkeitä osaamista, innovointia ja digitalisaatiota koskevan monialaisen tavoitteen toteuttamiseksi. Koulutushankkeet ovat tärkeässä roolissa myös AKIS-kokonaisuuden toteutumiseksi. Osaamisen lisäämisen toimilla vastataan Green Deal- ja EU:n pitkän aikavälin maaseutuvision tavoitteisiin.

Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, joilla helpotetaan eri tavoin tieteellisen tiedon, innovaatioiden, digitalisaation ja muun osaamisen saattamista viljelijöiden, metsänomistajien, elintarvikealan toimijoiden ja muiden maaseudun yrittäjien ja yhteisöjen käyttöön sekä lisätään muutoskestävyyttä ja johtamisosaamista.

Osaamisen lisäämisen avulla lisätään maaseutuyrittäjien ja -yhteisöjen ja viljelijöiden tietämystä ja osaamista ilmasto- ja ympäristökysymyksissä, digitalisaation hyödyntämisestä sekä kasvatetaan uusiutuvan energian tuotantoon ja käyttöön sekä energiansäästöön liittyvää osaamista. Tavoitteena on lisätä kestävään tuotantoon ja toimintaan, maatalojen muutoskestävyyteen ja kilpailukyvyyn parantamiseen, EU:n laatujärjestelmiin, vesienhoitoon, luonnon monimuotoisuuteen, geneettiseen monimuotoisuuteen ja ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen liittyvää osaamista sekä ruokaturvaan ja eläinten hyvinvointiin liittyvää osaamista. Uusimman tutkimustiedon välittämisen kautta mahdollistetaan innovaatioiden käyttöönottoa ja parannetaan energiatehokkuutta. Toimenpiteellä lisätään yrittäjien ja maaseudun yhteisöjen osaamista ja yhteistyötä uusien ratkaisujen ja toimintamallien kehittämiseksi (esim. tuottajaorganisaatiot) sekä yrittäjien jaksamiseen ja hyvinvointiin liittyvää osaamista.

Koulutushankkeiden teemoja ovat läpileikkaavina digitalisaatio ja innovaatiot.

Koulutustoimet tukevat CAP-suunnitelman toimenpiteiden tavoitteiden saavuttamista.

Tuensaaja

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan avustuksena hankkeen toteuttajalle. Tuensaajana voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset koulutusta tarjoavat yhteisöt, kuten oppilaitokset, kunnat, yhdistykset, järjestöt ja osuuskunnat.

Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa.

Osaamista voidaan kehittää hankkeilla toteuttamalla esimerkiksi verkkokoulutuksia, työpajoja, vertaisoppimista, valmennuksia, esittelytoimia sekä tila- ja yritysvierailuja.

Jos osaamisen lisääminen kohdistuu rajattuun joukkoon (yritysyryhmä) muita kuin alkutuotannon yrityksiä, tuki voidaan myöntää vähämerkityksisenä tukena (de-minimis). Tukea voidaan myöntää muu julkinen rahoitus

mukaan lukien enintään 75 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Tukea voidaan myöntää viljelijöiden koulutusryhmiin.

Koulutushanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Tuensaajalla tai, jos koulutushankkeen toteutukseen osallistuu muita toteuttajia kuin tuensaaja, toteuttajalla on koulutushankkeen laatuun ja laajuuteen nähden riittävä ammattitaito.

Koulutushankkeisiin voi sisältyä tila- ja yritysvierailuja. Tila- tai yritysvierailuilla keskiössä ovat uudet menetelmät tai teknologiat esim. maa- tai metsätaloudessa, tilojen monialaisuus, lyhyet jakeluketjut, uusien yritysmahdollisuuksien ja tekniikoiden kehittäminen ja metsien kestävä käytön parantaminen.

Tukea ei myönnetä

- Vaikeuksissa oleville yrityksille
- Toimenpiteessä ei tueta ammattiin tai tutkintoon johtavaa koulutusta, yleissivistävää koulutusta tai muiden rahastojen toimenpitein toteutettavaa koulutusta.
- Toimenpiteessä ei tueta viranomais- ja hallintotehtäviin kuuluvaa tiedonvälitystä ja tiedotusta.

Tuen vaihteluväli

Tuen osuus voi olla 50–100 % tukikelpoisista kustannuksista. Tuen määrään vaikuttavat mahdolliset valtiontukisäännöt.

Tämän toimenpiteen tukikelpoisia kustannuksia ovat kustannukset, jotka aiheutuvat kaikista asiaankuuluvista toimista, joilla tuetaan koulutusta, joka auttaa saavuttamaan 1 artiklassa vahvistetut yleiset ja erityiset tavoitteet. Tukikelpoisia kustannuksia ovat koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset. Hankkeen toteutukseen voi sisältyä mm. kursseja, esittelytoimintaa, työpajoja ja valmennusta. Tuki voi myös kattaa osittain tilalla tai yrityksessä tapahtuvaa koulutusta, joissa yrittäjillä on mahdollisuus oppia toisiltaan. Tuki voi kattaa hankkeisiin liittyvät pienhankinnat.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin;
- matkakustannuksiin;
- ostopalveluiden hankintaan;
- tilavuokrakustannuksiin;
- materiaali- ja muihin toteutuksen kannalta välttämättömiin kustannuksiin

Tiedonvälitys

Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, jotka parantavat yhteen tai useampaan CAP-suunnitelman erityistavoitteisiin liittyvää tiedonkulkua. Toimenpide kattaa relevantit toimet, joilla edistetään tiedon saatavuutta. Tukea voidaan myöntää maatalouden, metsätalouden ja maaseudun yritysten ja yhteisöjen ja asukkaiden teemoihin sekä luonnon, ympäristön ja ilmastonsuojeluun liittyvään tiedon lisäämiseen.

Tiedonvälityshankkeet ovat ratkaisevan tärkeitä maaseutualueiden talouskasvun ja sosiaalisen kehityksen edistämiseksi sekä maa- ja metsätilojen kestävyden, kilpailukyvyyn, resurssitehokkuuden ja ympäristönsuojelun parantamiseksi. Toimien on edistettävä yhden tai useamman erityistavoitteen saavuttamista ja ovat erityisen tärkeitä osaamista, innovointia ja digitalisaatiota koskevan monialaisen tavoitteen toteuttamiseksi. Tiedonvälitys on erittäin tärkeässä roolissa myös AKIS-kokonaisuuden toteutumiseksi. Tiedonvälityksellä vastataan Green Deal- ja EU:n pitkän aikavälin maaseutuvision tavoitteisiin.

Tukea voidaan myöntää maatalouden, metsätalouden ja maaseudun yritysten ja yhteisöjen tiedon lisäämiseen sekä luonnon, ympäristön ja ilmastonsuojeluun liittyvään tiedon lisäämiseen. Toimenpiteen kohderyhmä on laaja. Tiedonvälityksen teemoja ovat mm. luonnon monimuotoisuustoimien edistäminen, tuottajien markkinaosaamisen parantaminen ja kuluttajaymmärryksen lisääminen. Tiedon lisäämisellä on tarkoitus tavoittaa myös maaseudun nuoret.

Suunnitelmat ja selvitykset: Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, joilla laaditaan ja päivitetään maaseudun palvelujen esiselvityksiä, kehittämissuunnitelmaa, toteuttavuustutkimuksia ja luontoarvoiltaan tärkeiden alueiden suojelu-, hoito- ja käyttösuunnitelmia ja muita CAP-suunnitelman erityistavoitteisiin liittyviä suunnitelmia ja selvityksiä, joiden tulokset julkaistaan ja joissa on vahva viestinnällinen ulottuvuus.

Tiedotus ja tiedonvälitys: Hankkeilla toteutetaan laajemmalle kohderyhmälle kohdistettavaa tiedonvälitystä.

Toimenpide kattaa relevantit tiedonvälittämisen toimet, joilla edistetään innovaatioita, suunnitelmien, selvitysten laatimista ja päivittämistä, samoin kuin tietojen vaihtoa ja levittämistä, jotka edistävät yhden tai useamman erityistavoitteen toteutumista.

Tiedonvälitystoimien avulla lisätään maaseutuyrittäjien ja -yhteisöjen ja viljelijöiden sekä asukkaiden tietämystä ja osaamista ilmasto- ja ympäristökysymyksissä, digitalisaation hyödyntämisestä sekä kasvatetaan uusiutuvan energian tuotantoon ja käyttöön sekä energiansäästöön liittyvää osaamista.

Tavoitteena on lisätä kestävään tuotantoon ja toimintaan, EU:n laatujärjestelmiin, vesienhoitoon, luonnon monimuotoisuuteen, geneettiseen monimuotoisuuteen ja ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen liittyvää tietoa ja sen hallintaa. Uusimman tutkimustiedon välittämisen kautta mahdollistetaan innovaatioiden käyttöönottoa ja parannetaan energiatehokkuutta. Toimenpiteellä lisätään yrittäjien ja maaseudun yhteisöjen tietoa ja ymmärrystä uusien ratkaisujen ja toimintamallien kehittämiseksi (esim. tuottajaorganisaatiot).

Tuensaaja

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan avustuksena hankkeen toteuttajalle. Tuensaajana voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt.

Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa.

Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen.

Tukea ei myönnetä

- Vaikeuksissa oleville yrityksille
- Toimenpiteessä ei tueta muiden rahastojen toimenpitein toteutettavaa tiedonvälitystä.
- Toimenpiteessä ei tueta viranomais- ja hallintotehtäviin kuuluvaa tiedonvälitystä ja tiedotusta.

Tuen vaihteluväli

Tuen osuus voi olla 50–100 % tukikelpoisista kustannuksista.

Tämän toimenpiteen tukikelpoisia kustannuksia ovat kustannukset, jotka aiheutuvat kaikista asiaankuuluvista toimista, joilla lisätään tiedonvälitystä, joka auttaa saavuttamaan 1 artiklassa vahvistetut yleiset ja erityiset tavoitteet. Tukikelpoisia kustannuksia ovat tiedonvälityksestä, suunnitelmien ja selvitysten järjestämisestä aiheutuvat kustannukset. Hankkeen toteutukseen voi sisältyä mm. esittelytoimintaa, selvitysten ja suunnitelmien tekoa ja erilaisia tiedotustoimia. Tuki voi kattaa hankkeisiin liittyvät pienhankinnat.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin;
- matkakustannuksiin;
- ostopalveluiden hankintaan;
- tilavuokrakustannuksiin;
- materiaali- ja muihin toteutuksen kannalta välttämättömiin kustannuksiin